

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΤΑ ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΩΣ ΚΙΝΗΤΗΡΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ
ΣΤΗ ΝΕΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΜΑΪΟΣ 2014

ΤΑ ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΩΣ ΚΙΝΗΤΗΡΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ
ΣΤΗ ΝΕΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Θέσεις και Προτάσεις Πολιτικής

Μήνυμα Εκτελεστικού Αντιπροέδρου ΣΕΒ

Νέες, διατηρήσιμες και καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας μπορεί να προσφέρουν μόνο οι ιδιωτικές επιχειρήσεις. Για να το κάνουν αυτό, πρέπει οι ίδιες να είναι διεθνώς ανταγωνιστικές και η οικονομία συνολικά να είναι ανταγωνιστική. Ο ΣΕΒ, εκπροσωπώντας το δυναμικό τμήμα της ελληνικής επιχειρηματικότητας, εργάζεται σταθερά για την ενδυνάμωση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, καθώς και για την ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού της χώρας.

Πέρα από τα άμεσα μέτρα για τη σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας που επιβάλλει η σημερινή κρίσιμη συγκυρία, οφείλουμε να προετοιμάσουμε το αύριο. Πρέπει να εργαστούμε πάνω σε ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο, το οποίο, μεταξύ άλλων, θα στηρίζεται σε κατάλληλα εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό που θα είναι σε θέση να αναπτύξει και να προσφέρει καινοτομικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Στην κατεύθυνση αυτή, ο ΣΕΒ σχεδίασε και υλοποιεί μία πρωτοποριακή πρωτοβουλία που έχει ως στόχο τη διάγνωση των αναγκών των επιχειρήσεων σε κρίσιμα επαγγέλματα και δεξιότητες, αναγκαία προϋπόθεση για την αναβάθμιση του παραγωγικού δυναμικού της ελληνικής οικονομίας, ώστε οι επιχειρήσεις μας να ανταποκριθούν με επιτυχία στις προκλήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού.

Η παρούσα πρωτοβουλία εδράζεται στη διαπίστωση ότι σήμερα απουσιάζει από τη χώρα μας ένας μηχανισμός που να αποτυπώνει τις αναπτυξιακές ανάγκες σε εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες του στελεχιακού μας δυναμικού.

Με την πεποίθηση ότι συμβάλλουμε έμπρακτα στην κάλυψη αυτού του κενού, σας καλούμε να συμμετάσχετε με την προσωπική σας συνεισφορά σε αυτήν την προσπάθεια, με στρατηγικό προσανατολισμό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την προώθηση της καινοτομίας και με καταλύτη την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Χάρης Κυριαζής
Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος

1.

Το Πλαίσιο Ανάπτυξης των Ανθρώπινων Πόρων

ΝΕΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το παγκόσμιο οικονομικό τοπίο διαπερνάται από βαθιές και ταχύτατες αλλαγές, με τις αναδυόμενες οικονομίες και τις αναπτυσσόμενες χώρες να διαδραματίζουν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο ως οι νέοι κινητήρες της παγκόσμιας ανάπτυξης. Σε ένα τέτοιο οικονομικό περιβάλλον, ο παραγωγικός, εξωστρεφής και ανοικτός στον ανταγωνισμό τομέας της χώρας αποτελεί στην πραγματικότητα το βασικό βιώσιμο κινητήρα της οικονομίας.

Σύγχρονες αναλύσεις αναδεικνύουν την αναγκαιότητα για την αναζωογόνηση της βιομηχανικής πολιτικής σε νέες βάσεις και τον επανακαθορισμό της στρατηγικής της στόχευσης όχι σε επιχειρήσεις και κλάδους, όπως στο παρελθόν, αλλά σε ευρείς τομείς και πεδία παραγωγής, σε «**παραγωγικές αλυσίδες αξίας**», όπου το κράτος δημιουργεί ευνοϊκούς όρους ανάπτυξης και διασφαλίζει συνθήκες ισχυρού ανταγωνισμού.

Στο πλαίσιο αυτό, η νέα βιομηχανική πολιτική στοχεύει στην ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων σε τομείς με υψηλή εγχώρια προστιθέμενη αξία αντί της

ενίσχυσης της οποιασδήποτε επένδυσης, κινητοποιεί τις εξαγωγές και γενικότερα την εξωστρεφή συμπεριφορά αντί να αποτρέπει τις εισαγωγές, σκοπεύει στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ του χρηματοοικονομικού και του παραγωγικού τομέα. Αυτή η νέα βιομηχανική πολιτική είναι συστημικά συνδεδεμένη με την πολιτική καινοτομίας και την πολιτική ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Επιδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της ικανότητας των επιχειρήσεων να απορροφούν καινοτομίες, νέες γνώσεις και τεχνολογίες, ενώ ασκείται με βάση στόχους και κριτήρια επιτυχίας που πριμοδοτούν την ανάπτυξη των παραγωγικών οικοσυστημάτων, των συνεργασιών και των δικτυώσεων. Στην κατεύθυνση αυτή, τα κρίσιμα συστατικά για μια αποτελεσματική βιομηχανική πολιτική είναι οι επενδύσεις στην καινοτομία και τις νέες δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, η ανάπτυξη των κατάλληλων τεχνικών και θεσμικών υποδομών, καθώς και η προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών στη λειτουργία του κράτους και των αγορών.

Η νέα βιομηχανική πολιτική απευθύνεται στον ενεργό πληθυσμό της χώρας, με στόχο τη δημιουργία περισσότερων και ποιοτικά αναβαθμισμένων θέσεων εργασίας, ειδικά για τους νέους. Η υποστήριξη μιας βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης απαιτεί πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού που διασφαλίζουν όχι μόνο ότι οι απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες είναι διαθέσιμες, αλλά και ότι αξιοποιούνται πλήρως. Οι πολιτικές αυτές δεν αρκεί να στοχεύουν μόνο στην επένδυση σε περισσότερες και καλύτερες δεξιότητες, αλλά και στην προσέγγιση

η νέα βιομηχανική πολιτική είναι συστημικά συνδεδεμένη με την πολιτική καινοτομίας και την πολιτική ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού

του κόσμου της εκπαίδευσης με τον κόσμο και τις ανάγκες του επιχειρείν, στη βελτίωση της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία και στην ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης προσαρμοστικότητας των δεξιοτήτων των εργαζομένων. Η οικονομική ανάπτυξη χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς απαιτεί, συνεπώς, τον συγχρονισμό της ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού με τη βιομηχανική αναβάθμιση, σε στενή συνεργασία με τον κόσμο των επιχειρήσεων.

Η νέα βιομηχανική πολιτική είναι στενά δεμένη με τη βιώσιμη ανάπτυξη και συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων και στην αντιμετώπιση των ευρύτερων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή και οι λοιπές προκλήσεις για τους φυσικούς πόρους και το περιβάλλον. Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων σε πράσινες τεχνολογίες δημιουργούν ισχυρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, προωθούν την καινοτομία και την ποιότητα, αναπτύσσουν κρίσιμα επαγγέλματα για την επιχείρηση και νέες δεξιότητες για το ανθρώπινο δυναμικό, ενώ παράλληλα έχουν πολλά κοινωνικά και δημόσια οφέλη, όπως καθαρή ατμόσφαιρα, χαμηλότερες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και χαμηλότερη εξάντληση των ορυκτών καυσίμων,

καθώς και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, κλειδί για την ανάπτυξη μιας νέας βιομηχανικής πολιτικής αποτελεί η δημιουργία θεσμοθετημένων συστημάτων ουσιαστικής δημόσιας διαβούλευσης και η ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα και τούτο διότι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των σχετικών πολιτικών απαιτεί υψηλό επίπεδο συντονισμού και αλληλουχίας των δράσεων σε κρίσιμους τομείς μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων.

κλειδί για την ανάπτυξη μιας νέας βιομηχανικής πολιτικής αποτελεί η δημιουργία θεσμοθετημένων συστημάτων ουσιαστικής δημόσιας διαβούλευσης και η ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα

ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Η υιοθέτηση της νέας βιομηχανικής πολιτικής και η μετάβαση του ελληνικού παραγωγικού συστήματος προς μια οικονομία της γνώσης δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς ανασχεδιασμό των θεσμών και των πολιτικών για το ανθρώπινο δυναμικό ούτε χωρίς αύξηση των επενδύσεων στους τομείς της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης.

Η χώρα χρειάζεται ανθρώπινο δυναμικό καλά εκπαιδευμένο με εξειδικευμένες γνώσεις και οριζόντιες δεξιότητες που να μπορεί να δημιουργήσει εστίες καινοτομίας, να υποστηρίξει αναπτυξιακούς τομείς προτεραιότητας και να υπηρετήσει ένα νέο επιχειρηματικό υπόδειγμα.

Ο ΣΕΒ εκτιμά ότι ένας από τους παράγοντες που προκαλούν την κρίση ανταγωνιστικότητας της χώρας είναι οι σοβαρές ελλείψεις σε αποτελεσματικά εργαλεία οργάνωσης, διοίκησης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού. Με εξαίρεση τις μεγάλες, οργανωμένες επιχειρήσεις της χώρας, η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από πρακτικές οργάνω-

σης με σημαντικά ελλείμματα παραγωγικότητας της εργασίας και γενικότερα των συστημάτων διοίκησης.

Η ενίσχυση των συστημάτων οργάνωσης, διοίκησης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, καθώς και των πολιτικών για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, της ποιότητας των προϊόντων, της προσαρμοστικότητάς τους, της εξωστρέφειας, της σύνδεσής τους με την καινοτομία, της ανάπτυξης συνεργασιών και δικτυώσεων, αναδεικνύονται σήμερα σε κρίσιμους παράγοντες για την αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος.

Οι μέχρι σήμερα απόπειρες εγκατάστασης συστημάτων παρακολούθησης των αναγκών της αγοράς εργασίας, σύζευξης της προσφοράς με τη ζήτηση, ανάπτυξης και πιστοποίησης προσόντων, βελτίωσης των αναγκών σε δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, πράγματα απολύτως αναγκαία για τις επιχειρήσεις και την οικονομία, παραμένουν σε εμβρυακή κατάσταση παρά τις δεσμεύσεις της Πολιτείας στο πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Οι δράσεις που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν σε σχέση με το ανθρώπινο δυναμικό δεν οδήγησαν σε αλλαγές συστημικού χαρακτήρα.

Ως αποτέλεσμα, μετά τη παρέλευση τεσσάρων Προγραμματικών Περιόδων και λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται από τη ριζική μεταβολή του παραγωγικού συστήματος ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης, παραμένουν προς επίλυση σημαντικά ζητήματα, όπως:

Η χώρα χρειάζεται ανθρώπινο δυναμικό καλά εκπαιδευμένο με εξειδικευμένες γνώσεις και οριζόντιες δεξιότητες που να μπορεί να δημιουργήσει εστίες καινοτομίας

- Ελλείψεις σε γνώσεις και δεξιότητες του νεο-εισερχόμενου ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας, αλλά και των ανέργων που παρακολουθούν προγράμματα κατάρτισης, χωρίς σύνδεση με τις ανάγκες της παραγωγής.
- Σημαντική αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης επαγγελματιών και ειδικοτήτων.
- Χαμηλή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού.
- Μειωμένες επιδόσεις του συστήματος επαγγελματικής και τεχνολογικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Αναποτελεσματικότητα των θεσμών και των πολιτικών της αγοράς εργασίας (μηχανισμοί πρόβλεψης αναγκών κ.λπ.).

Ο Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες

2.

Αντιλαμβανόμενος τη σημασία αυτών των προκλήσεων και στο πλαίσιο του θεσμικού του ρόλου στην προώθηση πολιτικών για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή, ο ΣΕΒ προχώρησε στην οργάνωση και λειτουργία Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες.

Ο ΣΕΒ ανέλαβε την πρωτοβουλία αυτή με σκοπό την επίτευξη αποτελεσματικότερης σύζευξης μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, καλύπτοντας ένα σημαντικό κενό στην αγορά εργασίας, εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.

Μέσω της λειτουργίας του Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες, ο ΣΕΒ επιδιώκει:

- Να καταγράψει τις τεχνολογικές, οικονομικές, θεσμικές και άλλες εξελίξεις που αφορούν σε σημαντικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας.
- Να προσδιορίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη κάθε σημαντικού τομέα της ελληνικής οικονομίας σε μεσο-μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα (2020).
- Να αναδείξει τα σημαντικότερα επαγγέλματα που συνδέονται με την εξέλιξη του τομέα.
- Να προσδιορίσει τις κρίσιμες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τα σημαντικότερα επαγγέλματα κάθε τομέα.
- Να διατυπώσει και καταθέσει προτάσεις για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων σε απαιτούμενα επαγγέλματα και δεξιότητες.

Τελικός σκοπός του ΣΕΒ είναι να υποστηρίξει την προσπάθεια που καταβάλλουν οι ελληνικές επιχειρήσεις να σχεδιάσουν έγκαιρα, κατάλληλες στρατηγικές ανάπτυξης και προσαρμογής του ανθρώπινου δυναμικού και των πόρων που διαθέτουν, δηλαδή:

- Να διαμορφώσουν κατάλληλα προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης.
- Να προσφέρουν νέες θέσεις εργασίας συνδεδεμένες με τις μελλοντικές ανάγκες της αγοράς και τους στρατηγικούς τους στόχους.
- Να προσελκύσουν και επιλέξουν το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό σε σχέση με τα κρίσιμα για το μέλλον επαγγέλματα.
- Να αναπτύξουν την εσωτερική κινητικότητα των εργαζομένων.

Παράλληλα, στόχος του ΣΕΒ είναι να μπορεί να διαβουλευτεί με την Πολιτεία και τους άλλους κοινωνικούς εταίρους, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ευρύτερα τους φορείς που εμπλέκονται στα συστήματα τυπικής εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, παρέχοντας την απαραίτητη πληροφόρηση προς αυτούς, προκειμένου να διαμορφώσουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, λαμβάνοντας υπόψη τις μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας σε βασικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Ο Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες συντονίζεται και λειτουργεί από Ομάδα Τεκμηρίωσης του ΣΕΒ, με τη συνεργασία Ομάδων Εμπειρογνομώνων και Στελεχών Επιχειρήσεων, οργανωμένες, κατά περίπτωση, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας ή διατομεακά, οι οποίες συγκροτούνται ειδικά για αυτόν το σκοπό. Στις Ομάδες συμμετέχουν στελέχη επιχειρήσεων και συλλογικών φορέων εκπροσώπησης της

επιχειρηματικότητας, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και εμπειρογνώμονες.

Σε πρώτη φάση ο Μηχανισμός Διάγνωσης λειτούργησε σε οκτώ (8) Τομείς, οι οποίοι παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον για τη βιομηχανία και γενικότερα για την ελληνική οικονομία τόσο από πλευράς προοπτικών ανάπτυξης όσο και απασχόλησης:

- Τρόφιμα
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Δομικά Προϊόντα
- Εφοδιαστική Αλυσίδα
- Περιβάλλον
- Μέταλλο
- Υγεία

Αποτελέσματα της Α' Φάσης Λειτουργίας του Μηχανισμού: Τα Κρίσιμα Επαγγέλματα

3.

Μέχρι σήμερα, η λειτουργία του Μηχανισμού είχε ως αποτέλεσμα την ανάδειξη ογδόντα επτά (87) κρίσιμων επαγγελματιών τα οποία σε όρους γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων συνδέονται με την ανταγωνιστική εξέλιξη των οκτώ (8) προαναφερθέντων παραγωγικών τομέων της ελληνικής οικονομίας, με χρονικό ορίζοντα το τέλος της τρέχουσας δεκαετίας. Βασική παράμετρος για την επιλογή των επαγγελματιών αυτών ήταν η διερεύνηση των κύριων προσδιοριστικών παραγόντων που επηρεάζουν τη μελλοντική εξέλιξη των εξετασθέντων τομέων και συνεπώς και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς αυτούς, απασχολώντας εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Μέχρι σήμερα, η λειτουργία του Μηχανισμού είχε ως αποτέλεσμα την ανάδειξη ογδόντα επτά (87) κρίσιμων επαγγελματιών

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

Η ανάλυση της παρούσας κατάστασης και η προνοητική διερεύνηση των προβλεπόμενων εξελίξεων ανέδειξε πλήθος προσδιοριστικών παραγόντων, διαφοροποιημένων ανά παραγωγικό τομέα, οι οποίοι παρουσιάζονται και αναλύονται εκτενώς στις σχετικές τομεακές μελέτες. Μεταξύ αυτών, τρεις (3) κρίνονται ως οι βασικοί προσδιοριστικοί παράγοντες που αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη των ελληνικών επιχειρήσεων την τρέχουσα δεκαετία:

- I. **Η επιτάχυνση της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης της παραγωγής και διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών**, παρά τη στασιμότητα στην ελληνική οικονομία, απαιτεί τον επανακαθορισμό και την αναπροσαρμογή της στρατηγικής των ελληνικών επιχειρήσεων με στόχο τη συμμετοχή τους στις διεθνείς παραγωγικές αλυσίδες αξίας, σε υψηλότερα των σημερινών επίπεδα ποιοτικής ένταξης.
- II. **Η επιτάχυνση της παραγωγής και διάχυσης της τεχνολογίας και της καινοτομίας σε προϊόντα, υπηρεσίες, διαδικασίες, μεθόδους οργάνωσης, λειτουργικής ευελιξίας και λειτουργίας των επιχειρήσεων**. Η επιτάχυνση αυτή καταδεικνύει την επιτακτική αναγκαιότητα βελτίωσης της ικανότητας παραγωγής και απορρόφησης καινοτομίας προϊόντων και διαδικασιών από το σύνολο της ελληνικών επιχειρήσεων και βιομηχανιών, ενώ οι στρατηγικές clustering πρέπει να διαδραματίσουν ένα κομβικό ρόλο στην προσπάθεια αυτή. Παράλληλα, οι επενδύσεις και τα νέα επιχειρηματικά εγχειρήματα με τη μορφή start-ups και new ventures θεωρούνται πλέον συγκρίσιμης σημασίας με αυτές σε «Έρευνα και Ανάπτυξη». Ακόμα

και στους τομείς όπου το επικρατέστερο σενάριο αφορά σε εξελίξεις «υποτονικής ανάκαμψης», η ενδεχόμενη συνέπεια είναι μια διαδικασία συνεχούς εξοικονόμησης πόρων η οποία συνεπάγεται, εκτός άλλων και την ανάγκη για νέα προϊόντα ή και διαδικασίες. Σε αυτό το πλαίσιο, οι συνεργασίες και οι δικτυώσεις επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από την εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών, εκτιμάται ότι μπορεί να αποτελέσουν μια νέα βάση για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων, τα οποία δύνανται να αποφέρουν νέα προϊόντα ή νέες μεθόδους παραγωγής, με χαμηλότερο κόστος.

- III. **Η σημασία της «βιώσιμης ανάπτυξης» στη νέα βιομηχανική πολιτική**. Ακόμα κι αν η διεθνής οικονομική στασιμότητα οδηγήσει σε μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και η αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθησία μετριαστεί, ο σεβασμός ορισμένων περιβαλλοντικών προτύπων θα επιβληθεί είτε μέσω των ξένων επιχειρήσεων με τις οποίες συνεργάζονται οι ελληνικές επιχειρήσεις, είτε εντός των διεθνών παραγωγικών αλυσίδων αξίας, ενώ η θέσπιση περιβαλλοντικών προτύπων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αναμένεται να περιοριστεί. Η εναλλακτική διαχείριση των προϊόντων και υπηρεσιών εκτιμάται ότι θα επιταχυνθεί αποτελώντας μια νέα οριζόντια επιχειρηματική ευκαιρία, ενώ η ανάγκη χαμηλότερου κόστους, μέσα σε ένα περιβάλλον αυξανόμενων τιμών των πρώτων υλών, θα επιταχύνει τις διαδικασίες ανακύκλωσης των προϊόντων τα επόμενα έτη. Παράλληλα, η επίδραση των ευρύτερων περιβαλλοντικών θεμάτων στον εθνικό παραγωγικό ιστό αναμένεται ισχυρή σε όλους τους τομείς της εγχώριας παραγωγής.

ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι παραπάνω κρίσιμοι προσδιοριστικοί παράγοντες οδηγούν στη διαμόρφωση μιας προοπτικής εικόνας για την οικονομία και τις επιχειρήσεις, με κινητήριες δυνάμεις την αλλαγή - προσαρμοστικότητα – προνοητικότητα.

Οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και τομέα, αντιλαμβάνονται ότι το άμεσο μέλλον απαιτεί από όλους τους συντελεστές του «επιχειρείν» να κατανοήσουν και να εστιάσουν τις στρατηγικές τους σε κρίσιμες διαστάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη της επιχείρησης, όπως:

- Η ανάπτυξη εξωστρεφούς συμπεριφοράς στο σύνολο των βασικών λειτουργιών της επιχείρησης, με στόχο τη βελτίωση των όρων συμμετοχής στην παγκοσμιοποίηση, το διεθνή ανταγωνισμό και την ένταξη σε παραγωγικές αλυσίδες.
- Η ανάπτυξη πρακτικών και ικανοτήτων για την αντιμετώπιση του σύνθετου θεσμικού περιβάλλοντος λειτουργίας των επιχειρήσεων, ως αποτέλεσμα των κανονιστικών και νομοθετικών αλλαγών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Η ανάπτυξη μηχανισμών και ικανοτήτων για την αξιοποίηση των νέων χρηματοπιστωτικών εργαλείων, την προσέλκυση επενδύσεων και τη βέλτιστη χρησιμοποίηση των χρηματο-οικονομικών πόρων της επιχείρησης.
- Η προώθηση ευέλικτων και ευπροσάρμοστων επιχειρηματικών δομών με λιγότερα ιεραρχικά επίπεδα, με έμφαση στην ανάπτυξη της αυτονομίας και της ικανότητας ταχύτατης ανασύνταξης της οργάνωσης εργασίας και του ανθρώπινου δυναμικού.
- Η ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών με έμφαση στην τεχνολογική αναβάθμιση, η προώθηση σύνθετων σχέσεων με προμηθευτές και πελάτες και η ανάπτυξη καινοτόμων συστημάτων παραγωγής και διάθεσης.
- Η βελτίωση των επιδόσεων των επιχειρήσεων στα πεδία της απασχόλησης, των ίσων ευκαιριών, της υγείας και ασφάλειας της εργασίας, των περιβαλλοντικών απαιτήσεων και της λογοδοσίας στους βασικούς εμπλεκόμενους.
- Η ανάπτυξη της μάθησης, η δημιουργία συστημάτων διαχείρισης της γνώσης, η δημιουργία νέων πρακτικών για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και, γενικότερα, η ανάπτυξη της ικανότητας των επιχειρήσεων να μεταδίδουν τη γνώση που παράγουν στους νέους.

ΤΑ ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΩΣ ΚΙΝΗΤΗΡΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ

Η ανάδειξη των συνολικά ογδόντα επτά (87) κρίσιμων επαγγελμάτων και των απαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους, είναι το κύριο αποτέλεσμα της Α' Φάσης λειτουργίας του Μηχανισμού, καθώς η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων¹.

τα κρίσιμα επαγγέλματα αποτελούν κινητήρες (δυναμικές έννοιες) και ταυτόχρονα τρόπο να κατανοήσουμε τις διαδικασίες των αλλαγών και αναδιαρθρώσεων που λαμβάνουν χώρα στις ελληνικές επιχειρήσεις

Με αυτήν την έννοια, τα κρίσιμα επαγγέλματα αποτελούν κινητήρες (δυναμικές έννοιες) και ταυτόχρονα τρόπο να κατανοήσουμε τις διαδικασίες των αλλαγών και αναδιαρθρώσεων που λαμβάνουν χώρα στις ελληνικές επιχειρήσεις. Αναφέρονται στον εντοπισμό των λειτουργιών των επιχειρήσεων, των θέσεων εργασίας και των επαγγελμάτων που αποτελούν ζωτικούς και καίριους παράγοντες, κινητήριες δυνάμεις και ατμομηχανές για την επιβίωση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων τα επόμενα χρόνια. Σημειώνεται ιδιαίτερα ότι το νέο αναδυόμενο πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων, την προσεχή περίοδο, οριοθετείται από τις πιθανότερες εξελίξεις και, κυρίως, από τους προσδιοριστικούς παράγοντες των εξελίξεων αυτών. Τα στοιχεία αυτά παράλληλα αποτελούν, μεταξύ άλλων, κρίσιμους άξονες για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή της νέας βιομηχανικής πολιτικής.

Στην κατεύθυνση αυτή, τα κρίσιμα επαγγέλματα δεν αναφέρονται σε θέσεις εργασίας και επιχειρησιακές λειτουργίες που προβλέπεται να αποτελέσουν πεδία αυξημένης ζήτησης και απορρόφησης μιας σημαντικής μερίδας εργατικού δυναμικού από τις επιχειρήσεις, ούτε περιγράφουν νέους εργασιακούς ρόλους.

Στο Παράρτημα, δίνεται η συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Α' Φάσης του Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες ανά Τομέα.

Πλήρης παρουσίαση των αποτελεσμάτων της λειτουργίας του Μηχανισμού ανά τομέα υπάρχει διαθέσιμη στις δικτυακές διευθύνσεις www.sev.org.gr και <http://www.sevstegi.org.gr>

τα κρίσιμα επαγγέλματα δεν αναφέρονται σε θέσεις εργασίας και επιχειρησιακές λειτουργίες που προβλέπεται να αποτελέσουν πεδία αυξημένης ζήτησης και απορρόφησης μιας σημαντικής μερίδας εργατικού δυναμικού από τις επιχειρήσεις, ούτε περιγράφουν νέους εργασιακούς ρόλους.

¹ Έμφαση δόθηκε, κυρίως, στα κύρια (συνήθως τεχνικά) επαγγέλματα κάθε τομέα και όχι σε αυτά που καλύπτουν οριζόντια το σύνολο, σχεδόν, των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και σχετίζονται με τις επιχειρησιακές λειτουργίες της χρηματοοικονομικής διαχείρισης, της διοικητικής υποστήριξης, της διαχείρισης προϊόντων (αποθήκευση, διανομή), της προώθησης προϊόντων και των πωλήσεων. Εξαιρεση αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία ορισμένο επάγγελμα, με εκ πρώτης όψεως οριζόντιο αντικείμενο εργασιών, κρίνεται σημαντικό για τον τομέα και απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες.

Θέσεις και Προτάσεις Πολιτικής

4.

Καθώς η χώρα μας παλεύει να ξεπεράσει την οικονομική κρίση, γίνεται ολοένα και πιο επιτακτική η ανάγκη να αναγνωρίσουμε ότι η προσπάθεια αυτή θα εξαρτηθεί από τη διαθεσιμότητα και την αξιοποίηση ενός ειδικευμένου και ταλαντούχου ανθρώπινου δυναμικού.

Σε μια περίοδο δημοσιονομικής εξυγίανσης και οικονομικής επιβράδυνσης, απαιτείται η αποτροπή της σπατάλης των διαθέσιμων δημόσιων πόρων για εκπαίδευση και κατάρτιση και του κατακερματισμού των μέτρων και παρεμβάσεων. Αντίθετα, χρειάζεται

επένδυση σε ένα καλά συναρθρωμένο σύνολο πολιτικών, με βάση συγκεκριμένες προτεραιότητες.

Ο ΣΕΒ, ως κύριος φορέας εκπροσώπησης του διεθνούς εξωστρεφούς τομέα της οικονομίας και γενικότερα των σύγχρονων βιομηχανιών και επιχειρήσεων, συμμετέχει στη διαμόρφωση πολιτικής σε συνδυασμό με την υποστήριξη των επιχειρήσεων, καταθέτοντας τις παρακάτω θέσεις και προτάσεις για την ενίσχυση της εθνικής προσπάθειας συγκρότησης μιας συνεπούς, αποτελεσματικής και αποδοτικής νέας βιομηχανικής πολιτικής.

I. Επένδυση σε Συστήματα και Μηχανισμούς Πρόβλεψης και Έγκαιρης Αναγνώρισης Αναγκών σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συστηματική και τεκμηριωμένη πληροφόρηση αποτελεί η Δημιουργία, Ανάπτυξη και Εδραίωση ενός Μόνιμου Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες.

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα στη νέα βιομηχανική πολιτική. Η δυναμική των αλλαγών στον εργασιακό χώρο καθιστά απαραίτητη την έγκαιρη και αξιόπιστη ενημέρωση σχετικά με την παρούσα κατάσταση και την προσδοκώμενη

εξέλιξη των αναγκών των επιχειρήσεων σε επαγγέλματα, γνώσεις, προσόντα και δεξιότητες. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συστηματική και τεκμηριωμένη πληροφόρηση αποτελεί η Δημιουργία, Ανάπτυξη και Εδραίωση ενός Μόνιμου Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες.

Η έγκαιρη αναγνώριση και ο προσδιορισμός των αναδυόμενων αναγκών σε δεξιότητες είναι το κλειδί όχι μόνο για την επίτευξη μιας καλύτερης ισορροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αλλά και για την προσέγγιση μεταξύ του κόσμου της εκπαίδευσης και του κόσμου των επιχειρήσεων. Η Ευρωπαϊκή εμπειρία σχετικά με τη δημιουργία Συστημάτων Διάγνωσης και Πρόγνωσης Αναγκών σε Γνώσεις, Προσόντα και Δεξιότητες μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην προσπάθεια αυτή. Η αποτελεσματική ανάπτυξη ενός συστηματικού μηχανισμού διάγνωσης, κατά την επόμενη περίοδο, απαιτεί τη σύζευξη τριών κεντρικών τομέων / πεδίων:

1. Μια διαδικασία **Εξακρίβωσης (identification)** των Αναγκών σε Γνώσεις, Προσόντα και Δεξιότητες. Η διαδικασία αυτή αφορά στον προσδιορισμό των βασικών μεγεθών και χαρακτηριστικών αφενός της προσφοράς εργασίας, με αναφορά στις γνώσεις, προσόντα και δεξιότητες του εργατικού δυναμικού και αφετέρου της ζήτησης εργασίας, με αναφορά στα χαρακτηριστικά των θέσεων εργασίας. Βασική παράμετρος της διαδικασίας είναι ο εντοπισμός και η διευκρίνιση των πεδίων «ανισορροπίας» και «αναντιστοιχίας» μεταξύ προσφοράς και ζήτησης και ο καθορισμός των αιτιών τους.
2. Μια διαδικασία **Πρόγνωσης (forecasting)** των Αναγκών σε Γνώσεις, Προσόντα και Δεξιότητες. Η διαδικασία αυτή αφορά στη διευκρίνιση των πιθανών σεναρίων εξέλιξης της ζήτησης και της προσφοράς εργασίας σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα και στον προσδιορισμό των προβλεπόμενων πεδίων αναντιστοιχίας μεταξύ των αναγκών των θέσεων εργασίας και των χαρακτηριστικών του εργατικού δυναμικού. Στο πεδίο αυτό σημαντική βαρύτητα έχουν οι ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι πρόγνωσης, με ιδιαίτερη αναφορά στον προσδιορισμό των κύριων οικονομικών, τεχνολογικών και οργανωτικών εξελίξεων και αλλαγών, στα επαγγέλματα και τις δεξιότητες που αναδύονται ή μετεξελίσσονται, στα διαφορετικά σενάρια των μεσοπρόθεσμων εξελίξεων, στις κύριες περιοχές ελλείψεων και αναντιστοιχιών, στις στρατηγικές επιλογές για την αντιμετώπισή τους και τις επιπτώσεις στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.
3. Το **Επιχειρησιακό Μοντέλο (Business Model)** του Μόνιμου Μηχανισμού. Η δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού με τις παραπάνω ιδιότητες απαιτεί τη διευκρίνιση του τρόπου δόμησης, της διαδικασίας ανάπτυξης, καθώς και του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας του, δηλαδή του επιχειρησιακού του μοντέλου. Στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητη η διερεύνηση των οργανωτικών και επιχειρησιακών χαρακτηριστικών που διέπουν τα ανάλογα συστήματα στις χώρες της Ε.Ε. Είναι απαραίτητο να τονιστεί, ωστόσο, ότι κάθε εθνικό σύστημα διέπεται από τη δική του εσωτερική λογική που αντιστοιχεί στις εθνικές ιδιαιτερότητες, το θεσμικό περιβάλλον, τις οικονομικές συνθήκες, κ.λπ. Στο σχεδιασμό του επιχειρησιακού μοντέλου περιλαμβάνονται οι αναγκαίες οργανωτικές και λειτουργικές ρυθμίσεις για την υλοποίηση των διαδικασιών εξακρίβωσης και πρόγνωσης, ο καθορισμός των «χρηστών» του Μηχανισμού και η οργάνωση των εκροών του, η θεσμική του μορφή, η οργανωτική του διάταξη και οι απαιτήσεις στελέχωσης, τα στάδια και το χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης, καθώς και οι αναγκαίοι χρηματο-οικονομικοί πόροι.

Το κρίσιμο στοιχείο είναι ότι η αποδοτικότητα της προσπάθειας αυτής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συστηματικότητά της και αυτό συνεπάγεται την απαίτηση για τη δημιουργία και ανάπτυξη μηχανισμών, δομών και συστημάτων παραγωγής γνώσης, σε αντίθεση με τις χρήσιμες, αλλά περιπτωσιακές και χωρίς συνέχεια και επιχειρησιακό βάθος πρωτοβουλίες της Πολιτείας, μέχρι σήμερα.

Η νέα προγραμματική περίοδος 2014 - 2020 αποτελεί ευκαιρία για τη δημιουργία ενός μόνιμου και αποτελεσματικού Εθνικού Συστήματος Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, με τη σύμπραξη των Κοινωνικών Εταίρων όχι απλά στη διακυβέρνησή του, αλλά, κυρίως, στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη λειτουργία του.

II. Επένδυση στα κρίσιμα επαγγέλματα

Η επένδυση στα κρίσιμα επαγγέλματα, όπως αυτά που αναδείχθηκαν κατά την πρώτη φάση λειτουργίας του Μηχανισμού, θα πρέπει να αποτελέσει βασικό πυλώνα στο σχεδιασμό των πολιτικών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

Ειδικότερα, η επένδυση στα κρίσιμα επαγγέλματα θα πρέπει να σχεδιαστεί με γνώμονα το όφελος, αφενός των επιχειρήσεων που θα πρέπει να καλύψουν τις

ανάγκες τους σε κατάλληλα προετοιμασμένο ανθρώπινο δυναμικό και αφετέρου των ίδιων των εισερχόμενων στην αγορά εργασίας, καθώς και των ήδη απασχολούμενων, προκειμένου να βελτιώσουν τα προσόντα τους για την ένταξη ή την παραμονή τους στην αγορά εργασίας.

Τα αναδυόμενα κρίσιμα επαγγέλματα και οι απαιτούμενες για αυτά γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες πρέπει να αποτελέσουν πεδίο διαλόγου και συνεργασίας, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών στα θέματα της κατάρτισης και των προσόντων του εργατικού δυναμικού.

Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει καταρχήν να καθοριστούν και να ποσοτικοποιηθούν οι ανάγκες και οι προτεραιότητες για τη διασφάλιση του κατάλληλα προετοιμασμένου εργατικού δυναμικού ανά τομέα. Οι ανάγκες και προτεραιότητες θα λάβουν, στη συνέχεια, τη μορφή προτάσεων συγκεκριμένων μέτρων και ενεργειών, η εφαρμογή των οποίων μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη στενή συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, καθώς και με τη μορφή τομεακών/κλαδικών πρωτοβουλιών και συμπράξεων. Απαραίτητη προϋπόθεση για όλα αυτά είναι η απόκτηση συναντίληψης για τη χρησιμότητα του εγχειρήματος και η ευρεία αποδοχή και ανάληψη δέσμευσης από όλους τους εμπλεκόμενους.

η επένδυση στα κρίσιμα επαγγέλματα θα πρέπει να σχεδιαστεί με γνώμονα το όφελος, αφενός των επιχειρήσεων που θα πρέπει να καλύψουν τις ανάγκες τους σε κατάλληλα προετοιμασμένο ανθρώπινο δυναμικό και αφετέρου των ίδιων των εισερχόμενων στην αγορά εργασίας, καθώς και των ήδη απασχολούμενων

III. Ενίσχυση των οριζόντιων ικανοτήτων

Η νέα βιομηχανική πολιτική σημαίνει έναν νέο κόσμο εργασίας, στον οποίο ένας αυξανόμενος αριθμός εργαζομένων οφείλει να διαθέτει προσόντα που υπερβαίνουν τα περιορισμένου φάσματος επαγγελματικά περιγράμματα του παρελθόντος. Κατά τη διαδικασία προσδιορισμού των κρίσιμων επαγγελμάτων και εξακρίβωσης της δομής και της σύνθεσής τους σε γνώσεις, δεξιότητες και επαγγελματικά προσόντα, έγινε σαφές ότι οι προδιαγραφές για την ανταπόκριση στις νέες απαιτούμενες λειτουργίες των επιχειρήσεων και τα αναδυόμενα καθήκοντα εργασίας περιέχουν και έναν αριθμό «απαιτήσεων» που δεν καθορίζονται με τον ακριβή τρόπο που προσδιορίζονται οι τεχνικές δεξιότητες και γνώσεις και, παράλληλα, ενέχουν στοιχεία διανοητικών ικανοτήτων και προσωπικών στάσεων και συμπεριφορών. Οι απαιτήσεις αυτές πηγάζουν από το γεγονός ότι οι προσδιοριστικοί παράγοντες αποτελεσματικής ανάπτυξης της ελληνικής βιομηχανίας απαιτούν από τους εργαζόμενους όχι μόνο «κρίσιμες» τεχνικές δεξιότητες και γνώσεις, αλλά και ένα ευρύ φάσμα οριζόντιων ικανοτήτων που σχετίζονται άμεσα και καθοριστικά με τις διαφαινόμενες απαιτήσεις που ο στρατηγικός επανακαθορισμός και η αναπροσαρμογή της ελληνικής βιομηχανίας στις διεθνείς εξελίξεις επιφέρουν στην οργάνωση και λειτουργία των επιχειρήσεων.

Μεταξύ των μη τεχνικών επαγγελματικών προσόντων που φαίνεται ότι παίζουν καθοριστικό ρόλο στις προδιαγραφές των κρίσιμων επαγγελμάτων, συναντάται μια ομάδα ικανοτήτων τις οποίες ο ΣΕΒ αναδεικνύει ως οριζόντιες ικανότητες των στελεχών των επιχειρήσεων, όπως αυτές της επικοινωνίας, της ομαδικότητας και συνεργασίας, της καινοτομίας και της δημιουργικότητας, της πρωτοβουλίας, της προσαρμοστικότητας, της αναγνώρισης και επίλυσης προβλημάτων, του σχεδιασμού και της οργάνωσης, της διάθεσης και επιδίωξης για μάθηση, της στοχο-προσήλωσης και δέσμευσης, καθώς και της αναλυτικής και κριτικής σκέψης.

Η σημασία των ικανοτήτων αυτών έγκειται στο γεγονός ότι οι θέσεις εργασίας, σήμερα, απαιτούν από τους εργαζόμενους να διαθέτουν ευελιξία, πρωτοβουλία και την ικανότητα να αναλάβουν πολλά και διαφορετικά καθήκοντα. Οι επιχειρήσεις, σήμερα, επικεντρώνονται στις προσπάθειες προσαρμογής, στη μείωση του κόστους, την αύξηση της παραγωγικότητας, καθώς και σε νέες αγορές προϊόντων και

υπηρεσιών. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, οι εργαζόμενοι πρέπει να επιδείξουν ικανότητες για ομαδική εργασία, επίλυση προβλημάτων, καθώς και τη δυνατότητα να αντιμετωπίζουν έκτακτες καταστάσεις εκτός της συνήθους ροής και ρουτίνας των εργασιών τους. Πρέπει, επίσης, να είναι σε θέση να λαμβάνουν αποφάσεις, να αναλαμβάνουν ευθύνες και να επικοινωνώ-

οι προσδιοριστικοί παράγοντες αποτελεσματικής ανάπτυξης της ελληνικής βιομηχανίας απαιτούν από τους εργαζόμενους όχι μόνο «κρίσιμες» τεχνικές δεξιότητες και γνώσεις, αλλά και ένα ευρύ φάσμα οριζόντιων ικανοτήτων

νούν αποτελεσματικά. Οι ενδείξεις, παράλληλα, ότι η κατοχή ενός ευρέος φάσματος ικανοτήτων σχετικά με τις πραγματικές διαδικασίες του σύγχρονου επιχειρείν έχει γίνει η κύρια προϋπόθεση για τον σύγχρονο εργαζόμενο, αυξάνονται συνεχώς. Οι επιχειρήσεις επιδιώκουν να προσλαμβάνουν και να διατηρούν εργαζόμενους με αυτές τις ικανότητες. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα, συνεπώς, που δίνουν έμφαση σε τέτοιες ικανότητες, προσφέρουν στους εκπαιδευόμενους ένα συγκριτικό πλεονέκτημα στην αγορά εργασίας.

Προς αυτήν την κατεύθυνση, τα συστήματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης απαιτείται να ενισχύσουν τις ικανότητες ανταπόκρισης στις αναδυόμενες απαιτήσεις. Οι μεταβαλλόμενες απαιτήσεις σε δεξιότητες υπογραμμίζουν την ανάγκη για πιο ανοιχτά και ευέλικτα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης τα οποία διαθέτουν ικανότητα ανταπόκρισης στην ποικιλομορφία των απαιτήσεων. Αυτό συνεπάγεται μεγαλύτερη έμφαση στα μαθησιακά αποτελέσματα σε σχέση με τις εκπαιδευτικές διαδικασίες, καθώς και στην πιστοποίηση των αποτελεσμάτων με βάση διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα.

IV. Ενεργός Συμμετοχή των Επιχειρήσεων στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Οποιαδήποτε προσπάθεια προδραστικής ανταπόκρισης στις επερχόμενες αλλαγές απαιτεί ενισχυμένη και ουσιαστική συμμετοχή των επιχειρήσεων. Οι ελληνικές επιχειρήσεις κατανοούν, βεβαίως, την ανάγκη να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό μας σύστημα και τα τελευταία χρόνια έχουν υπερασπισθεί σταθερά την αναγκαιότητα για μεταρρυθμίσεις. Αλλά οι απαιτήσεις της νέας βιομηχανικής πολιτικής για την παραγωγική ανασυγκρότηση της Ελλάδας καταδεικνύουν ότι η εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας και ιδιαίτερα των νέων δεν αρκεί να αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του παραδοσιακού εκπαιδευτικού

Η συστηματική συνεργασία, συνεχής ενημέρωση και αλληλοτροφοδότηση μεταξύ εκπαιδευτικής, ερευνητικής και επιχειρηματικής κοινότητας, αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση

συστήματος. Το σύστημα που έχουμε ανάγκη δεν μπορεί να αρκείται, επίσης, μόνο στην εκπαίδευση των εργαζομένων αμέσως μετά την πρόσληψή τους. Απαιτεί την εντατική και με πολλαπλούς τρόπους ενασχόληση των επιχειρήσεων και της βιομηχανίας με την εκπαίδευση, την αρωγή τους ως προς τα standards και το σχεδιασμό των προγραμμάτων, τη συμβουλευτική των νέων και ταυτόχρονα με τη δημιουργία ευκαιριών για μάθηση που είναι άμεσα συνδεδεμένη με την εργασία.

Η συστηματική συνεργασία, συνεχής ενημέρωση και αλληλοτροφοδότηση μεταξύ εκπαιδευτικής, ερευνητικής και επιχειρηματικής κοινότητας, αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση. Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να προσπαθήσει να γνωρίσει περισσότερο και να καταλάβει καλύτερα τον κόσμο του επιχειρείν και ο κόσμος των επιχειρήσεων να προσεγγίσει και να κατανοήσει την ουσία και τις διαστάσεις του εκπαιδευτικού έργου. Οι σπουδαστές πρέπει να μπορούν να κινούνται χωρίς ιδιαίτερα εμπόδια μεταξύ των δυο κόσμων.

Προς την ίδια κατεύθυνση πρέπει να αναδιοργανωθεί η επαγγελματική εκπαίδευση, η οποία έχει αντιμετωπιστεί, ως σήμερα, ως ζήτημα ήσσονος σημασίας. Τα σχολεία, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ανακαλύψουν εκ νέου την επαγγελματική εκπαίδευση, να καταπολεμήσουν την κοινωνική υποβάθμιση και απαξίωσή της, ιδιαίτερα σήμερα, όπου η τεχνολογία μειώνει σημαντικά το κόστος της, το οποίο ήταν ανέκαθεν ένας από τους σημαντικούς λόγους για την αργή εξάπλωσή της. Να μετατραπεί η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση από χώρο υπολειμματικών επιλογών, πολιτικής αμεριμνησίας και κοινωνικού υποβιβασμού, σε πεδίο αξιόπιστων επαγγελματικών προοπτικών και κοινωνικής πρόοδου.

Η νέα βιομηχανική πολιτική απαιτεί, επίσης, την αλλαγή στάσης από τον κόσμο των επιχειρήσεων. Μικρή έμφαση έχει δοθεί μέχρι σήμερα στις πρακτικές των επιχειρήσεων μετά την πρόσληψη και τις τακτικές που ακολουθούν σχετικά με τον εντοπισμό των εργαζομένων εκείνων που είτε οι δεξιότητές τους δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των θέσεων εργασίας, είτε κινδυνεύουν να απαξιωθούν λόγω ηλικίας, τεχνολογίας, καινοτομίας, καθώς και οργανωτικών ή άλλων αλλαγών.

V. Μετατόπιση του κέντρου βάρους των πολιτικών στη στήριξη των επιχειρήσεων

Οι προγνώσεις για τη χώρα μας για τη δεκαετία 2010-2020 όσον αφορά στην προσφορά και ζήτηση θέσεων εργασίας προαναγγέλλουν αύξηση της ζήτησης σε επαγγέλματα μεσαίου και υψηλού μορφωτικού επιπέδου. Καθώς αλλάζει η ισορροπία των παραγωγικών τομέων λόγω των ραγδαίων οικονομικών και τεχνολογικών εξελίξεων, μεταβάλλονται και οι ανάγκες και οι απαιτήσεις των επιχειρήσεων σε επαγγέλματα, ειδικότητες, ειδικεύσεις, καθώς και σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού τους. Απαιτείται, επομένως, έγκαιρη αντίληψη των επερχόμενων μεταβολών της αγοράς ώστε να δίνεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να σχεδιάσουν έγκαιρα κατάλληλες στρατηγικές αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και ευρύτερα των πόρων που διαθέτουν.

Προαπαιτούμενο μιας επιτυχούς νέας προγραμματικής περιόδου 2014 - 2020 είναι η συμφωνία για ένα σύγχρονο Εθνικό Σχέδιο για την Απασχόληση, με περιεχόμενο που θα αντιμετωπίζει τα βασικά ζητήματα που σχετίζονται με τις μόνιμες αδυναμίες και ανεπάρκειες των πολιτικών απασχόλησης που εφαρμόζονται στη χώρα.

Ο ΣΕΒ θεωρεί ότι θα χρειαστεί μεγάλη προσπάθεια και συντονισμός ώστε να δημιουργηθούν πραγματικές γέφυρες μεταξύ των νέων που εξέρχονται από τα συστήματα εκπαίδευσης της χώρας από τη μία και των επιχειρήσεων, από την άλλη. Η εναλλασσόμενη εκπαίδευση, η πρακτική άσκηση και η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας είναι τρία στοιχεία μιας τόσο αναγκαίας όσο και τολμηρής μεταρρύθμισης με κύριο χαρακτηριστικό την ουσιαστική εμπλοκή και συμμετοχή των επιχειρήσεων από τη φάση σχεδιασμού.

Βασικό χαρακτηριστικό της πολιτικής στήριξης

της απασχόλησης για την επόμενη περίοδο πρέπει να είναι η μετατόπιση του κέντρου βάρους, από την παραγωγή επαγγελματικής κατάρτισης, στη στήριξη των επιχειρήσεων και ειδικότερα των σχεδίων που εκπονούν για προσαρμογή στην οικονομική κρίση και στις τεχνολογικές προκλή-

Ο ΣΕΒ θεωρεί ότι θα χρειαστεί μεγάλη προσπάθεια και συντονισμός ώστε να δημιουργηθούν πραγματικές γέφυρες μεταξύ των νέων που εξέρχονται από τα συστήματα εκπαίδευσης της χώρας από τη μία και των επιχειρήσεων, από την άλλη. Η εναλλασσόμενη εκπαίδευση, η πρακτική άσκηση και η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας είναι τρία στοιχεία μιας τόσο αναγκαίας όσο και τολμηρής μεταρρύθμισης με κύριο χαρακτηριστικό την ουσιαστική εμπλοκή και συμμετοχή των επιχειρήσεων από τη φάση σχεδιασμού

σεις, με ό,τι αυτό σημαίνει σε ανάγκες προσαρμογής και εξέλιξης εργαζομένων και ανέργων.

Για να ανασυγκροτηθεί η χώρα και η οικονομία, για να ανταπεξέλθουν οι επιχειρήσεις στις πρωτοφανείς δυσκολίες, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ξανακτιστεί, συχνά από την αρχή, ένα κλίμα εμπιστοσύνης σε όλα τα επίπεδα. Βασικό εργαλείο οικοδόμησης εμπιστοσύνης και δημιουργίας κλίματος συνεννόησης και συνεργασίας είναι η πολιτική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού.

Η χώρα και τα συστήματά της βρίσκονται αρκετά απροετοίμαστα σε σχέση με θεσμούς, υποδομές και μηχανισμούς εξειδικευμένων υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις σε θέματα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού. Το πρόβλημα και οι ελλείψεις αφορούν κατά προτεραιότητα το μεγάλο πληθυσμό ΜΜΕ, κατά βάση εσωστρεφών, οι οποίες λόγω της καθίζησης της εσωτερικής αγοράς καλούνται να διεθνοποιηθούν, αλλά προσκρούουν σε ανυπέρβλητες ανεπάρκειες σε οργάνωση, παραγωγικότητα και αναγκαία επαγγέλματα.

Για τον ΣΕΒ βασικό συστατικό μιας σύγχρονης πολιτικής για τις επιχειρήσεις και το ανθρώπινο δυναμικό είναι ότι στις σύγχρονες επιχειρήσεις, οι στρατηγικοί στόχοι είναι άρρηκτα δεμένοι με

την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού τους, τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητές του, το βαθμό ενσωμάτωσής του στην επιχείρηση, το βαθμό ενεργοποίησής του για την επιτυχία των στόχων της επιχείρησης. Ο άνθρωπος παράγοντας είναι ο μόνος που αποτελεί διατηρήσιμο και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τις επιχειρήσεις, ο μόνος που επιτρέπει τη γρήγορη ανταπόκριση σε ευκαιρίες και απειλές του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Η απάντηση στην κρίση και η αναδιάρθρωση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας προϋποθέτουν ένα νέο πλαίσιο για το σχεδιασμό πολιτικών ανθρώπινου δυναμικού. Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να δίνει έμφαση στην υποστήριξη των επιχειρήσεων και στην ενίσχυση ενός νέου επιχειρηματικού υποδείγματος, μέσω καινοτομικών και διεθνώς ανταγωνιστικών παραγωγικών δραστηριοτήτων, στην ανάπτυξη νέων εργαλείων και κανόνων χρηματοδότησης των επιχειρήσεων σε θέματα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και επαγγελματικής κατάρτισης, στην ενίσχυση «σχεδίων ανάπτυξης» των επιχειρήσεων και όχι μεμονωμένων δράσεων, καθώς και στη δημιουργία νέων μηχανισμών υποστήριξης των επιχειρήσεων με γνώμονα τα επιχειρησιακά αποτελέσματα.

VI. Ανάπτυξη Συστημάτων «Μάθησης Μέσω Εργασίας» (Work-based Learning), με ενισχυμένο ρόλο των επιχειρήσεων

Η Μάθηση μέσω της Εργασίας (ΜμΕ), που αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια μια δοκιμασμένη μορφή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε ορισμένες από τις χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης, θεωρείται σήμερα ως ένας από τους κρισιμότερους μηχανισμούς για την παροχή στους μελλοντικούς όσο και στους τωρινούς εργαζόμενους ενός πλήρους και ολοκληρωμένου συνόλου προσόντων, τα οποία κρίνονται απαραίτητα προκειμένου αυτοί να ανταποκριθούν στις σημερινές, αλλά και τις αναδυόμενες απαιτήσεις.

Η ΜμΕ μπορεί να αποκτηθεί ως μέρος είτε μιας τυπικής μαθησιακής διαδικασίας (π.χ. στο πλαίσιο του δυαδικού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης), είτε μέσω μιας μη τυπικής μαθησιακής διαδικασίας (π.χ. ενδο-επιχειρησιακή αρχική, εισαγωγική ή συνεχιζόμενη εκπαίδευση ή κατάρτιση), είτε και μέσω μιας άτυπης διαδικασίας, που συνίσταται στη συχνά «σιωπηρή», εν μέρει ασυνείδητα συσσωρευόμενη προσθήκη νέων προσόντων, η οποία επιτυγχάνεται χάρη στην ενεργό συμμετοχή στην εργασιακή δραστηριότητα.

Οι μορφές που προσλαμβάνει η ΜμΕ είναι κατά βάση (α) η Μαθητεία, όπου η ΜμΕ αποτελεί την κύρια συνιστώσα ενός δυαδικού συστήματος τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, με βασικό χαρακτηριστικό την αναγκαιότητα μιας στενής και διαρκούς συνεργασίας ανάμεσα στους δυο «πυλώνες» του δυαδικού συστήματος, δηλαδή το εκπαιδευτικό σύστημα και τον κόσμο των επιχειρήσεων, ώστε να διασφαλίζεται πλήρης και αρμονική συμπληρωματικότητα ή και συνέργεια μεταξύ τους, (β) η πρακτική άσκηση, που παρέχεται συνήθως μετά το τέλος μιας τυπικής εκπαιδευτικής διαδικασίας ως μια «επαφή με την

πράξη» και αποσκοπεί στο να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν οι ασκούμενοι όλα όσα έχουν διδαχθεί θεωρητικά και (γ) η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας με στόχο την είσοδο ή επανένταξη στην αγορά εργασίας.

Οι επιμέρους μορφές ΜμΕ στη χώρα μας χαρακτηρίζονται από θεσμικό κατακερματισμό και λειτουργική αποσπασματικότητα. Εκτός από το δυαδικό σύστημα Μαθητείας των σχολών του ΟΑΕΔ, οι ενέργειες πρακτικής άσκησης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας αποτελούν συνήθως αυτόνομα «προγράμματα» απασχόλησης, είτε «προσθήκες» προγραμμάτων κατάρτισης χωρίς μια συγκροτημένη βάση θεσμικών ρυθμίσεων και διευθετήσεων. Ενέργειες ΜμΕ στις οποίες η ποιότητα της εκπαίδευσης είναι αμφισβητούμενη και η κοινωνική ασφάλιση δεν είναι εγγυημένη, μπορεί να εκφυλιστούν σε συστήματα παροχής φθηνής εργασίας χωρίς καμιά ευκαιρία απόκτησης δεξιοτήτων.

Η χρησιμοποίηση του χώρου εργασίας ως χώρου μάθησης μέσω των παραπάνω σχημάτων μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά ως προς τη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Απαραίτητη προϋπόθεση, ωστόσο, είναι η δημιουργία ενός ολιστικού και συγκροτημένου συστήματος ΜμΕ, με επίκεντρο τη μάθηση και τα μαθησιακά αποτελέσματα, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη του τις ανάγκες των επιχειρήσεων και θα διέπεται από προϋποθέσεις και διαδικασίες οι οποίες θα διασφαλίζουν αμφίπλευρα την απαιτούμενη ποιότητα και τα ζητούμενα αποτελέσματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Α΄
Φάσης του Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών
των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες
ανά Τομέα

1.

Ο Τομέας της Ενέργειας

Το παγκόσμιο ενεργειακό σκηνικό χαρακτηρίζεται από ταχύτετους ρυθμούς αύξησης της ενεργειακής ζήτησης στον αναπτυσσόμενο κόσμο, και από τις προσπάθειες των αναπτυσσόμενων χωρών να ισοσταθμίσουν τις περιβαλλοντικές και οικονομικές συνέπειες αυτής της αύξησης, προωθώντας αποδοτικές και περιβαλλοντικά φιλικές ενεργειακές τεχνολογίες. Οι προσπάθειες αυτές, ήδη, αποδίδουν, καθώς στις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες έχει επιτευχθεί σταθεροποίηση της ενεργειακής κατανάλωσης, σε συνδυασμό με σημαντική μείωση της ενεργειακής έντασης των οικονομιών τους, ενώ ταυτόχρονα και στις αναπτυσσόμενες χώρες καταγράφεται μία σταδιακή μετατόπιση προς ένα πιο βιώσιμο ενεργειακό μοντέλο. Η σημερινή περίοδος, επομένως, μπορεί να θεωρηθεί ως τμήμα μίας μακράς μεταβατικής φάσης προς μία «οικονομία χαμηλού άνθρακα» και αυξημένης περιβαλλοντικής προστασίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) διαδραματίζει ηγετικό ρόλο προς την κατεύθυνση μίας «οικονομίας χαμηλού άνθρακα». Σε πρώτη φάση η επίτευξη των στόχων 20-20-20 για το 2020 επιβάλλει στα κράτη μέλη σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στο ενεργειακό τους σύστημα. Η Ελλάδα ως κράτος μέλος της Ε.Ε., περιορίζεται από το συγκεκριμένο πλαίσιο ενεργειακής πολιτικής και με βάση αυτό θα πρέπει να διαμορ-

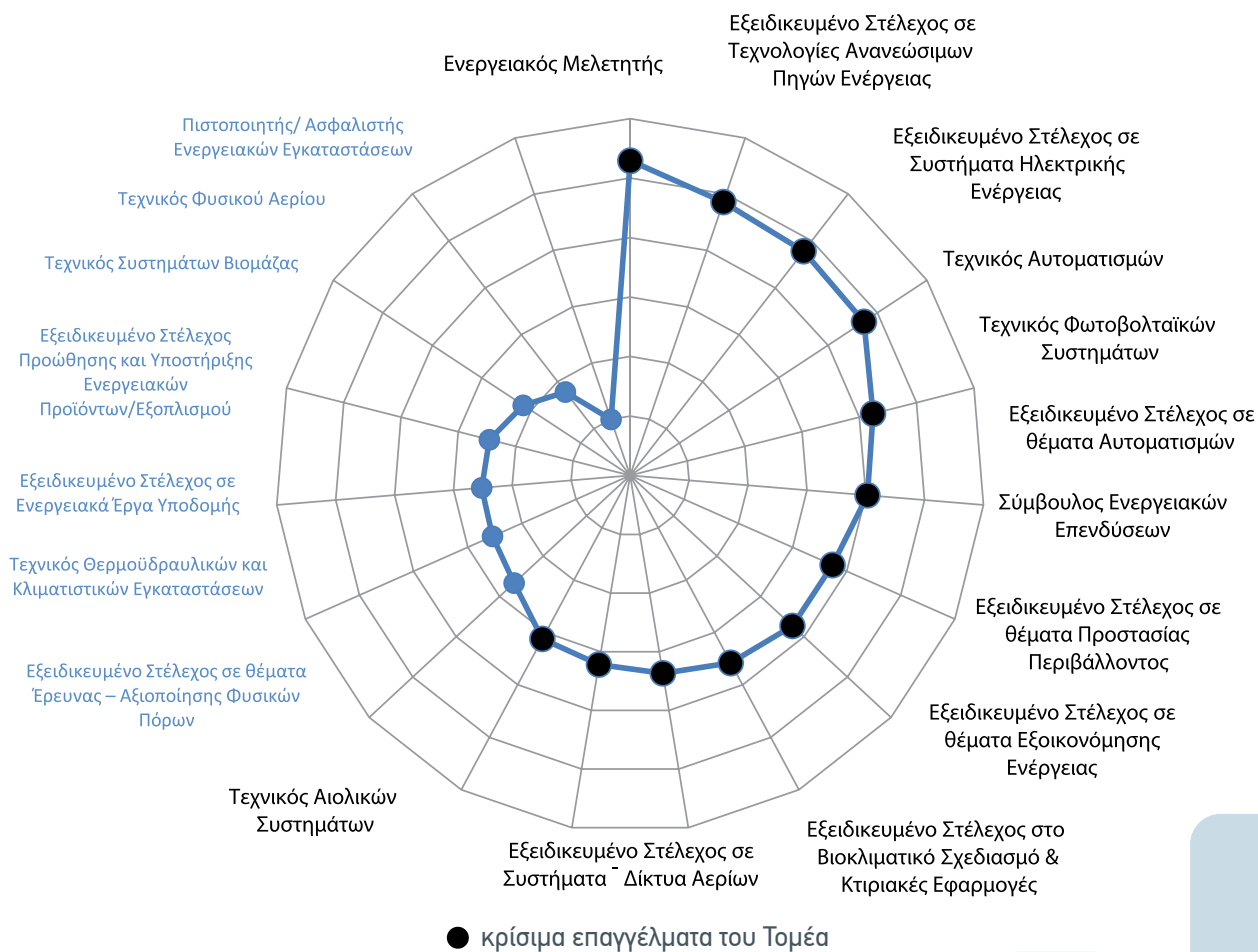
φώσει τη στρατηγική της. Ταυτόχρονα, η μελλοντική της πορεία καθορίζεται από το βαθμό και την ταχύτητα της εξόδου από τη σημερινή οικονομική κρίση. Οι δύο αυτοί παράγοντες αναμένεται ότι θα έχουν καθοριστική επίδραση στη μελλοντική εξέλιξη του ενεργειακού Τομέα.

Η εκτίμηση της εξέλιξης των ποιοτικών αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό στον Τομέα της Ενέργειας, αναφορικά με το φάσμα των επαγγελματιών που καλούνται να στελεχώσουν τις επιχειρήσεις και οργανισμούς, στο χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2020, καθώς και των απαιτήσεων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, βασίζεται καταρχήν σε δύο κρίσιμες παραμέτρους: στην υπέρβαση της οικονομικής κρίσης, με μέτριους ρυθμούς ανάπτυξης μετά το 2014 και στην ικανοποιητική πορεία συμμόρφωσης στους στόχους του 2020. Οι παράμετροι αυτές θα καθορίσουν την πορεία κρίσιμων παραγόντων για την ανάπτυξη του Τομέα, οι οποίοι αναφέρονται στην προώθηση της αξιοποίησης των ΑΠΕ, των δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας και των έξυπνων δικτύων, στην επέκταση της χρήσης φυσικού αερίου και των δικτύων και διασυνδέσεων γενικότερα, στην έρευνα και αξιοποίηση ενεργειακών πόρων και τέλος, στην προώθηση των διαδικασιών πιστοποίησης υλικών, εξοπλισμού και εγκαταστάσεων.

Στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα έως το 2020, αναμένεται ότι οι περισσότεροι από τους ως άνω παράγοντες θα εξελιχθούν με μέτριους ρυθμούς ανάπτυξης, πλην αυτών που αφορούν στην προώθηση της αξιοποίησης των ΑΠΕ και των δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας, οι οποίες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν επιταχυνόμενους ρυθμούς ανάπτυξης.

Η εφαρμογή του Μηχανισμού για τον Τομέα αναδεικνύει το σύνολο των βασικών επαγγελμάτων του,

αυτών, δηλαδή, που υφίστανται τις επιδράσεις των ως άνω εκτιμώμενων εξελίξεων/προσδιοριστικών παραγόντων. Εξ' αυτών, δώδεκα (12) θεωρούνται ως τα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα, καθώς, πέραν της υψηλής επιρροής τους από τους ως άνω παράγοντες, η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων. Τα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα, υπό τη μορφή αραχνοειδούς σχήματος, εμφανίζουν την εξής προτεραιοποίηση/ιεράρχηση:

2.

Ο Τομέας του Περιβάλλοντος

Στην Ελλάδα ο Τομέας του Περιβάλλοντος ακολουθεί την αναπτυξιακή πορεία που διαγράφεται διεθνώς τα τελευταία χρόνια, με σημαντική ωστόσο υστέρηση σε αρκετές περιπτώσεις, λόγω διαφόρων παραγόντων. Η χώρα βρίσκεται ακόμη στη φάση ανάπτυξης του βασικού της περιβαλλοντικού κεφαλαίου, παρά τους πόρους που έχουν διατεθεί από τα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. προγράμματα στους τομείς των βασικών περιβαλλοντικών υποδομών. Από την άλλη πλευρά, η Ελλάδα παρουσιάζει υστέρηση στην ποιότητα και την ένταση της επιχειρηματικής ανάπτυξης σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η χώρα να διαθέτει ακόμα υπό προϋποθέσεις, τη δυνατότητα να ενσωματώσει αποτελεσματικά στην αναπτυξιακή της πολιτική και γενικότερα στο σχεδιασμό των δημόσιων πολιτικών, τους περιβαλλοντικούς στόχους που θέτει η Κοινωνική Νομοθεσία. Για την Ελλάδα στόχος δεν είναι μόνο να παρακολουθήσει τις Ευρωπαϊκές εξελίξεις σε θεσμικό επίπεδο και να προσαρμοστεί ονομαστικά σε αυτές, αλλά να συγκλίνει πραγματικά στην ουσία του Ευρωπαϊκού περιβαλλοντικού κεκτημένου και μέσα από τη σύγκλιση αυτή, να αντιμετωπίσει τις συγκεκριμένες ανάγκες της που αφορούν τόσο στην περιβαλλοντική προστασία, όσο και στην εμπέδωση ενός ιδιαίτερου παραγωγικού υποδείγματος. Το υπόδειγμα αυτό θα αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας (κλίμα, φυσικό περιβάλλον, ιστορία και πολιτισμός, σχετικά υψηλό γενικό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού, υψηλή κοινωνική συνοχή κ.λπ.) και θα τα συνθέτει στην κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η δυναμική των συνεχών αλλαγών και εξελίξεων στον Τομέα του Περιβάλλοντος εξακολουθεί να δημιουργεί πολλαπλές προκλήσεις που μπορούν να μετατραπούν σε ευκαιρίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

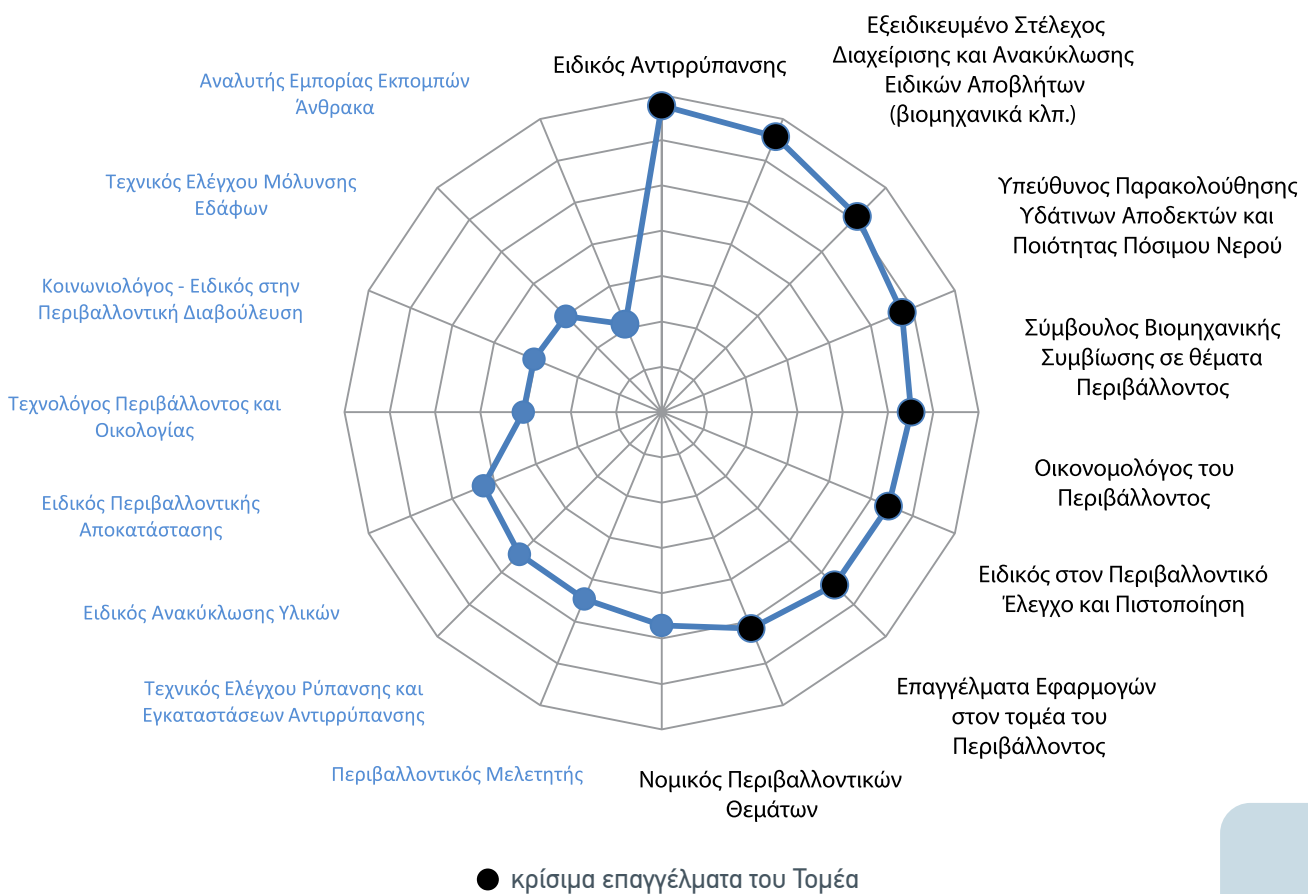
Η αναγνώριση των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό στον Τομέα του Περιβάλλοντος, αναφορικά με το φάσμα των επαγγελμάτων που καλούνται να στελεχώσουν επιχειρήσεις και οργανισμούς στο χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2020 και των απαιτήσεών τους σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, βασίζεται στην εκτίμηση της πορείας σημαντικών προσδιοριστικών παραγόντων, που αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του Τομέα και κατ' επέκταση τις ποιοτικές μεταβολές στην απασχόληση σε αυτόν. Οι παράγοντες αυτοί αναφέρονται στο θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τον Τομέα, στην παραγωγή και ενσωμάτωση τεχνογνωσίας, στην ανισομερή κατανομή των φυσικών πόρων σε διεθνή κλίμακα, στις επιδράσεις του Τομέα στον παραγωγικό ιστό, στην ώθηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών, στην επίδραση της δραστηριοποίησης σε θέματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και τέλος, στον εθελοντισμό για το περιβάλλον.

Στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα έως το 2020, εκτιμάται ότι οι περισσότεροι προαναφερόμενοι προσδιοριστικοί παράγοντες θα κινηθούν ανοδικά, με διαφορετική, βεβαίως, ένταση ο καθένας, ενώ οι ανασταλτικοί παράγοντες που είναι αναμενόμενοι στην τρέχουσα συγκυρία θα εκ-

δηλωθούν μάλλον με μια διαφοροποίηση στο χρονισμό των δράσεων, που αναπόφευκτα θα προκαλέσει καθυστερήσεις στα έργα και τις επενδύσεις. Στασιμότητα εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν οι παράγοντες που αφορούν στις Γνώσεις και Τεχνολογία και στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ενώ ο προσδιοριστικός παράγοντας που αναφέρεται στον Εθελοντισμό αναμένεται να παρουσιάσει ύφεση.

Η εφαρμογή του Μηχανισμού για τον Τομέα αναδεικνύει το σύνολο των βασικών επαγγελμάτων του,

αυτών, δηλαδή, που υφίστανται τις επιδράσεις των ως άνω εκτιμώμενων εξελίξεων/προσδιοριστικών παραγόντων. Εξ' αυτών, οκτώ (8) θεωρούνται ως τα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα, καθώς, πέραν της υψηλής επιρροής τους από τους ως άνω παράγοντες, η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων. Τα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα, υπό τη μορφή αραχνοειδούς σχήματος, εμφανίζουν την εξής προτεραιοποίηση/ιεράρχηση:

3.

Ο Τομέας των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Η ιστορική εξέλιξη της ελληνικής βιομηχανίας ΤΠΕ περιέχει επιτυχίες, αλλά και «χαμένες ευκαιρίες». Η ελλιπής παραγωγική εξειδίκευση, η μικρή εξαγωγική ικανότητα, η μειωμένη επένδυση στην Έρευνα και Ανάπτυξη, η διεσπαρμένη οργανωτική δομή, καθώς η μικρή και αδύναμη εσωτερική αγορά ΤΠΕ αποτελούν αδυναμίες του Τομέα. Στον αντίποδα, τα τελευταία χρόνια, αναπτύσσονται στον Τομέα ΤΠΕ νέα επιχειρηματικά εγχειρήματα με την μορφή start-ups και new ventures, γεγονός που τον καθιστά ανερχόμενη δύναμη με δυνατότητα να προσελκύσει άμεσες ξένες επενδύσεις, αλλά και να συνεισφέρει στην αναδιόρθωση της βιομηχανικής δομής του Τομέα.

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το συγκριτικό πλεονέκτημα του Τομέα και τη βασική υποστηρικτική δύναμη στην επιτυχία πρωτοβουλιών και μετασχηματισμών που θα αμβλύνουν τις συνέπειες των δομικών αδυναμιών και θα προωθήσουν την αναγκαία στρατηγική επανατοποθέτηση του Τομέα μέσα από την καινοτομία και τη στροφή στην εξειδίκευση και στις υπηρεσίες.

Οι κινητήριες δυνάμεις εξέλιξης του Τομέα αφορούν στο μακρο-οικονομικό περιβάλλον (επενδυτική ασφάλεια), στη στρατηγική επανατοποθέτηση των επιχειρήσεων ΤΠΕ (ανάπτυξη «μετασχηματιστικής δυναμικής») και στις δημόσιες πολιτικές (θεσμικός

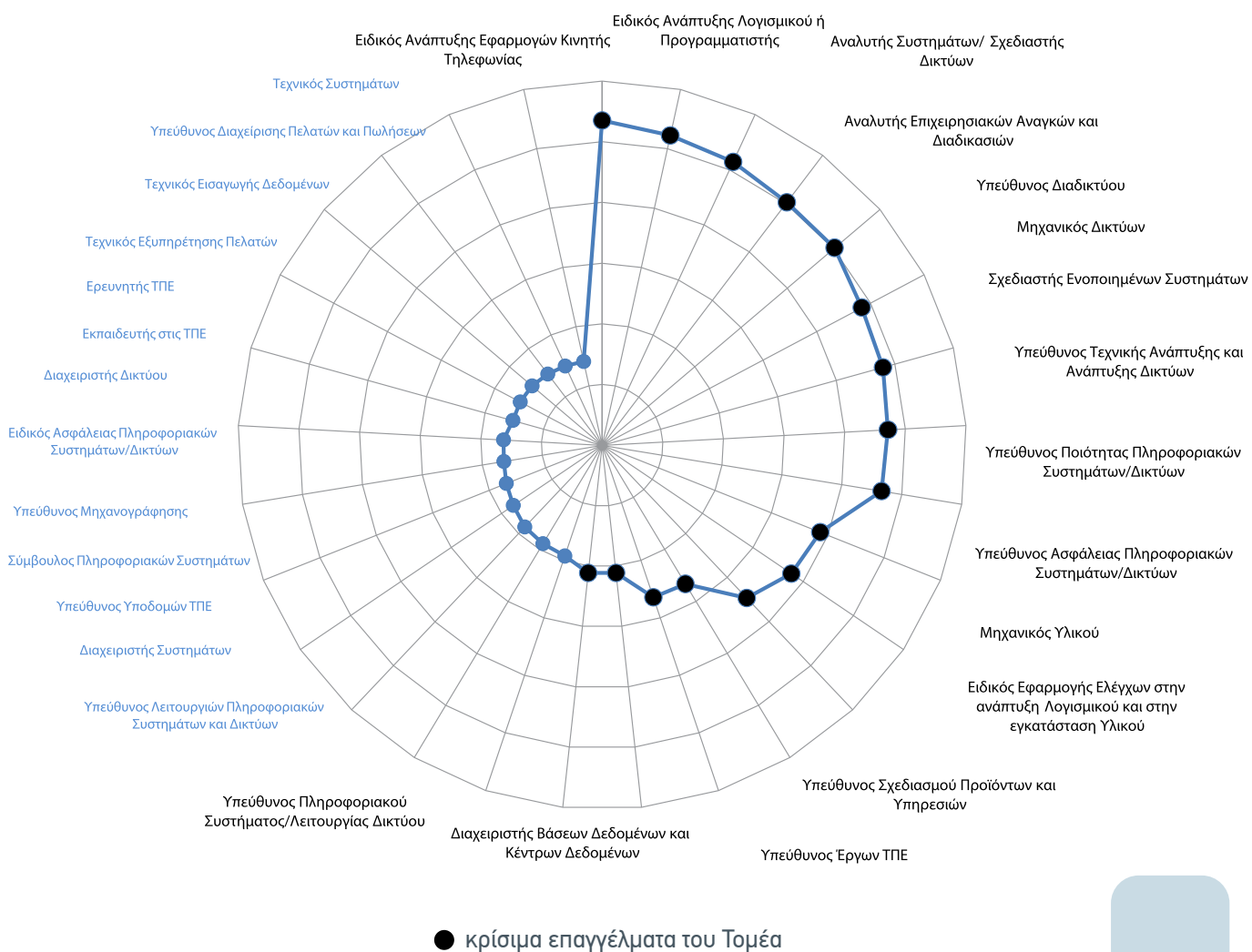
εκσυγχρονισμός, το Κράτος «έξυπνος αγοραστής»). Οι δυνάμεις αυτές θα καθορίσουν την πορεία σημαντικών παραγόντων για την ανάπτυξη του Τομέα, όπως οι διαθέσιμοι επενδυτικοί πόροι (ιδιωτικοί και δημόσιοι), το ανθρώπινο δυναμικό του Τομέα, η συμπεριφορά του συνόλου της βιομηχανίας ως προς τις επενδύσεις για την παραγωγικότητα, ο βαθμός εξωστρέφειας και ικανότητας παραγωγής τεχνολογικά προηγμένων και διεθνώς ανταγωνιστικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων ΤΠΕ, η ανάδειξη επιτυχημένων ελληνικών «ICT Start-Ups», η πολιτική προμηθειών του Δημοσίου και φυσικά η ανάπτυξη σύγχρονων δικτύων και υποδομών. Ανάλογα με το σενάριο που θα επικρατήσει θα είναι και διαφορετικές οι επιπτώσεις στα επαγγέλματα, τις απαιτούμενες γνώσεις, τις δεξιότητες και ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού.

Με εξαίρεση τη δυναμική που φαίνεται να παρουσιάζει το φαινόμενο των επιτυχημένων ελληνικών «ICT Start-Ups» και φυσικά το εξαιρετικού επιπέδου και με προοπτικές εξέλιξης ανθρώπινο δυναμικό, στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα έως το 2020, η εξέλιξη των υπόλοιπων παραγόντων αναμένεται να είναι συγκρατημένη.

Η εφαρμογή του Μηχανισμού για τον Τομέα αναδεικνύει το σύνολο των βασικών επαγγελματιών του, αυτών δηλαδή που υφίστανται τις επιδράσεις των

ως άνω εκτιμώμενων εξελίξεων/προσδιοριστικών παραγόντων. Εξ' αυτών, δεκαέξι (16) θεωρούνται ως τα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα καθώς, πέραν της υψηλής επιρροής τους από τους ως άνω παράγοντες, η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθορι-

στικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων. Τα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα, υπό τη μορφή αραχνοειδούς σχήματος, εμφανίζουν την εξής προτεραιοποίηση/ιεράρχηση:

4.

Ο Τομέας των Δομικών Προϊόντων

Ο Τομέας των Δομικών Προϊόντων χαρακτηρίζεται παγκοσμίως από την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων προερχόμενων από αναδυόμενες οικονομίες, τη γενικότερη άνοδο του τεχνολογικού επιπέδου και τη ζήτηση προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον (οικολογική καινοτομία).

Στην Ελλάδα ο Τομέας κατέχει σημαντική θέση μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στην ποικιλία προϊόντων, στον αριθμό επιχειρήσεων, στις εξαγωγές και γενικότερα στην εξωστρεφή δραστηριότητα που τον διακρίνει. Η εξωστρέφεια αυτή έχει ενισχυθεί κατά την τελευταία χρονική περίοδο, ως αντιστάθμισμα της συρρίκνωσης της εγχώριας αγοράς, ιδιαίτερα δε ο Τομέας διακρίνεται συγκριτικά με το σύνολο των ελληνικών επιχειρήσεων για την εξαγωγική του διείσδυση σε ορισμένες ευρωπαϊκές και γειτονικές βαλκανικές χώρες. Οι τεχνολογικές δυνατότητες των ελληνικών επιχειρήσεων και η παραγωγική τους ευελιξία, τους επιτρέπει να παράγουν προϊόντα υψηλών προδιαγραφών και υψηλής προστιθέμενης αξίας, τα οποία απευθύνονται σε εξειδικευμένες εγχώριες ή/και διεθνείς αγορές. Από την άλλη πλευρά, ο Τομέας των Δομικών Προϊόντων στην Ελλάδα υπολείπεται του διεθνούς ανταγωνισμού σε θέματα Έρευνας και Ανάπτυξης, ενώ χαρακτηρίζεται από τη φύση του από υψηλή κατανάλωση ενέργειας.

Ο Τομέας πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές του στην κατεύθυνση της τεχνολογικής αναβάθμισης και της ανάπτυξης προϊόντων με συγκριτικά πλεονεκτήματα. Επίσης, πρέπει να εκμεταλλευθεί την κυρίαρχη θέση που διαθέτει στις βαλκανικές χώρες, με σκοπό τη δημιουργία στρατηγικών συμμαχιών και την ανάπτυξη κοινών δικτύων διανομής, τόσο μεταξύ ελληνικών επιχειρήσεων, όσο και μεταξύ ελληνικών

και ξένων επιχειρήσεων που ενδιαφέρονται να διεισδύσουν στις εν λόγω αγορές.

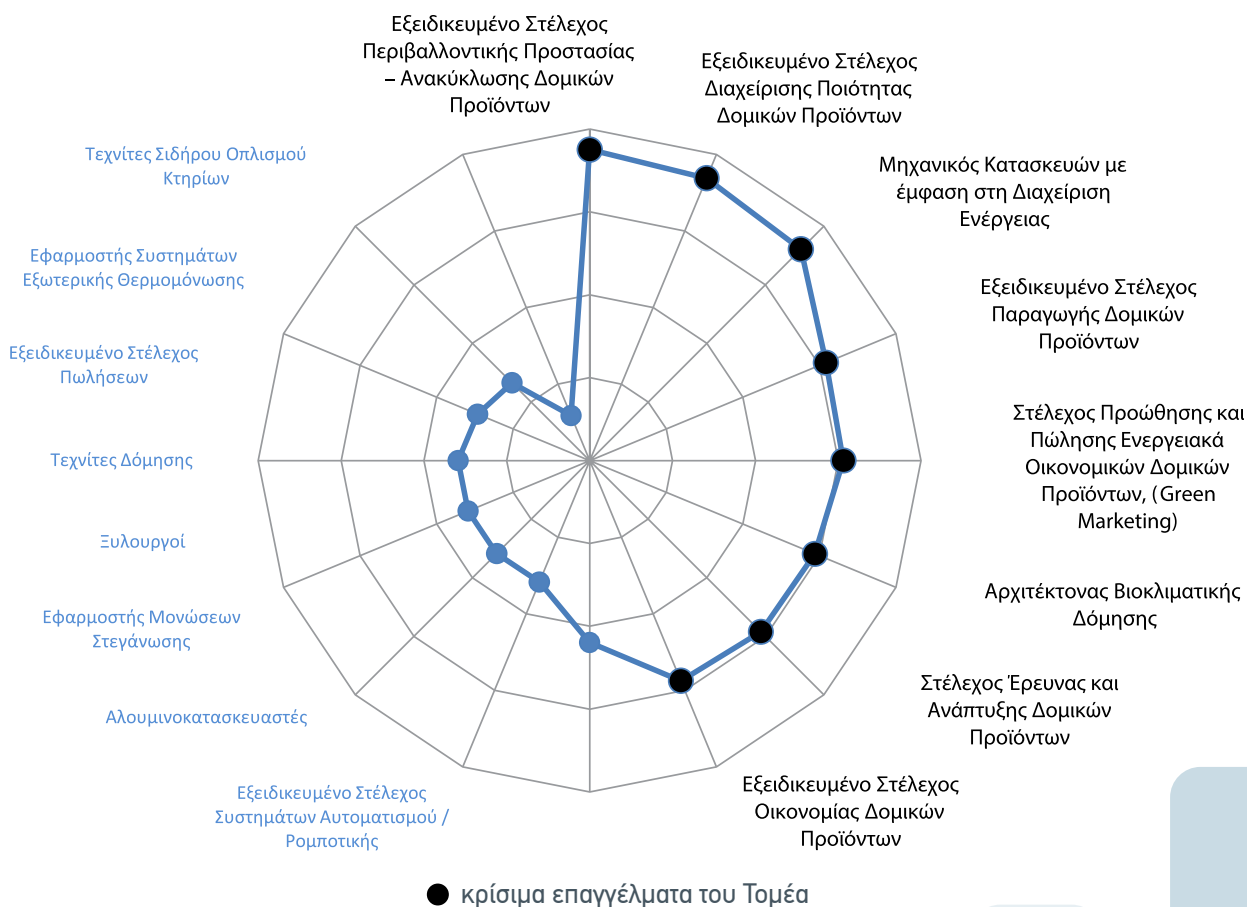
Για να εκμεταλλευθούν οι επιχειρήσεις του Τομέα τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που αναφερθήκαν παραπάνω, πρέπει να υπερβούν μια σειρά αδυναμιών, χαρακτηριστικότερες των οποίων είναι η έλλειψη συγκεκριμένων προδιαγραφών για τα προϊόντα που παράγονται στην Ελλάδα, οι ανεπάρκειες στον έλεγχο της αγοράς (κυκλοφορία προϊόντων αμφίβολής ποιότητας και ασφάλειας), η απουσία εργαστηρίων που να καλύπτουν το σύνολο των σχετικών αναγκών του Τομέα (οι ελληνικές επιχειρήσεις αναγκάζονται να απευθύνονται σε εργαστήρια άλλων χωρών) κ.λπ.

Η αναγνώριση των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό στον Τομέα Δομικών Προϊόντων, αναφορικά με το φάσμα των επαγγελματιών που καλούνται να στελεχώσουν τις επιχειρήσεις/οργανισμούς στο χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2020 και των απαιτήσεων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, βασίζεται στην εκτίμηση της πορείας σημαντικών προσδιοριστικών παραγόντων, που αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του Τομέα και κατ' επέκταση τις ποιοτικές μεταβολές στην απασχόληση σε αυτόν. Οι παράγοντες αυτοί αναφέρονται στην πορεία ανάπτυξης της ελληνικής και της παγκόσμιας οικονομίας, στην αναμενόμενη εξέλιξη σε θέματα ανταγωνισμού (εποπτεία - παραοικονομία - προστατευτισμός - αντιγραφή προϊόντων), στην παραγωγική δομή και τον εξαγωγικό προσανατολισμό των επιχειρήσεων του Τομέα, στην προώθηση της καινοτομίας, στην ανακύκλωση δομικών προϊόντων, στις τιμές και τη διαθεσιμότητα ενέργειας και πρώτων υλών και τέλος, στο ρυθμιστικό πλαίσιο για το περιβάλλον και την εξοικονόμηση ενέργειας.

Στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα έως το 2020, αναμένεται ότι οι περισσότεροι από τους παράγοντες αυτούς θα εξελιχθούν με επιταχυνόμενους ρυθμούς. Οι παράγοντες που εκτιμάται ότι θα παραμείνουν σε στασιμότητα είναι αυτοί οι οποίοι αφορούν στην ανάπτυξη - μεγέθυνση της ελληνικής και της παγκόσμιας οικονομίας, στην παραγωγική δομή και τον εξαγωγικό προσανατολισμό του Τομέα και στο ρυθμιστικό πλαίσιο για το περιβάλλον και την εξοικονόμηση ενέργειας.

Η εφαρμογή του Μηχανισμού για τον Τομέα αναδει-

κνύει το σύνολο των βασικών επαγγελμάτων του, αυτών, δηλαδή, που υφίστανται τις επιδράσεις των ως άνω εκτιμώμενων εξελίξεων/προσδιοριστικών παραγόντων. Εξ' αυτών, οκτώ (8) θεωρούνται ως τα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα καθώς, πέραν της υψηλής επιρροής τους από τους ως άνω παράγοντες, η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων. Τα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα, υπό τη μορφή αραχνοειδούς σχήματος εμφανίζουν την εξής προτεραιοποίηση/ιεράρχηση:

5.

0 Τομέας του Μετάλλου

Στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς, ο Τομέας του Μετάλλου αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας, εμφανίζοντας διασυνδέσεις με άλλους τομείς (μηχανικές κατασκευές, οικοδομικά και τεχνικά έργα, καταναλωτικά αγαθά, αεροναυπηγική, ναυπηγική, αυτοκινητοβιομηχανία) και αποτελώντας τον πρώτο κρίκο στην αλυσίδα προστιθέμενης αξίας. Η διαδικασία ενοποίησης και αναδιάρθρωσης των ευρωπαϊκών βιομηχανιών μετάλλου έχει προχωρήσει σημαντικά και συνοδεύεται από αυξημένη ολοκλήρωση στην παγκόσμια οικονομία. Ταυτόχρονα, η οικονομική ανάπτυξη πολλών αναδυόμενων οικονομιών συνέβαλε στην αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης και κατ' επέκταση των τιμών των μετάλλων και των προϊόντων τους, ασκώντας μια άνευ προηγουμένου πίεση στον εφοδιασμό σε πρώτες ύλες, καθώς και στις τιμές.

Βασικά χαρακτηριστικά των βιομηχανιών Μετάλλου αποτελούν η ένταση κεφαλαίου, δεδομένου ότι απαιτούν επενδύσεις μεγάλης κλίμακας σε τεχνολογία και εξοπλισμό, με εξαιρετικά μακρά διάρκεια χρήσης, η παρουσία εργαζομένων υψηλής εξειδίκευσης, καθώς και, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των βασικών μεταλλουργικών βιομηχανιών, η υψηλή κατανάλωση ενέργειας. Το ενεργειακό κόστος αντιπροσωπεύει συνήθως ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό στη διάρθρωση του κόστους παραγωγής, ενώ η υψηλή κατανάλωση ενέργειας είναι συνυφασμένη με άμεσες και έμμεσες επιβαρύνσεις που απορρέουν από τις πολιτικές της Ε.Ε. για τον περιορισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Τα χαρακτηριστικά αυτά, σε συνδυασμό με το συνεχώς μεταβαλλόμενο διεθνές οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν και τη σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού του Τομέα του Μετάλλου σε όρους επαγγελματιών, δεξιοτήτων και γνώσεων που θα απαιτηθούν για να καλυφθούν οι μελλοντικές ανάγκες του.

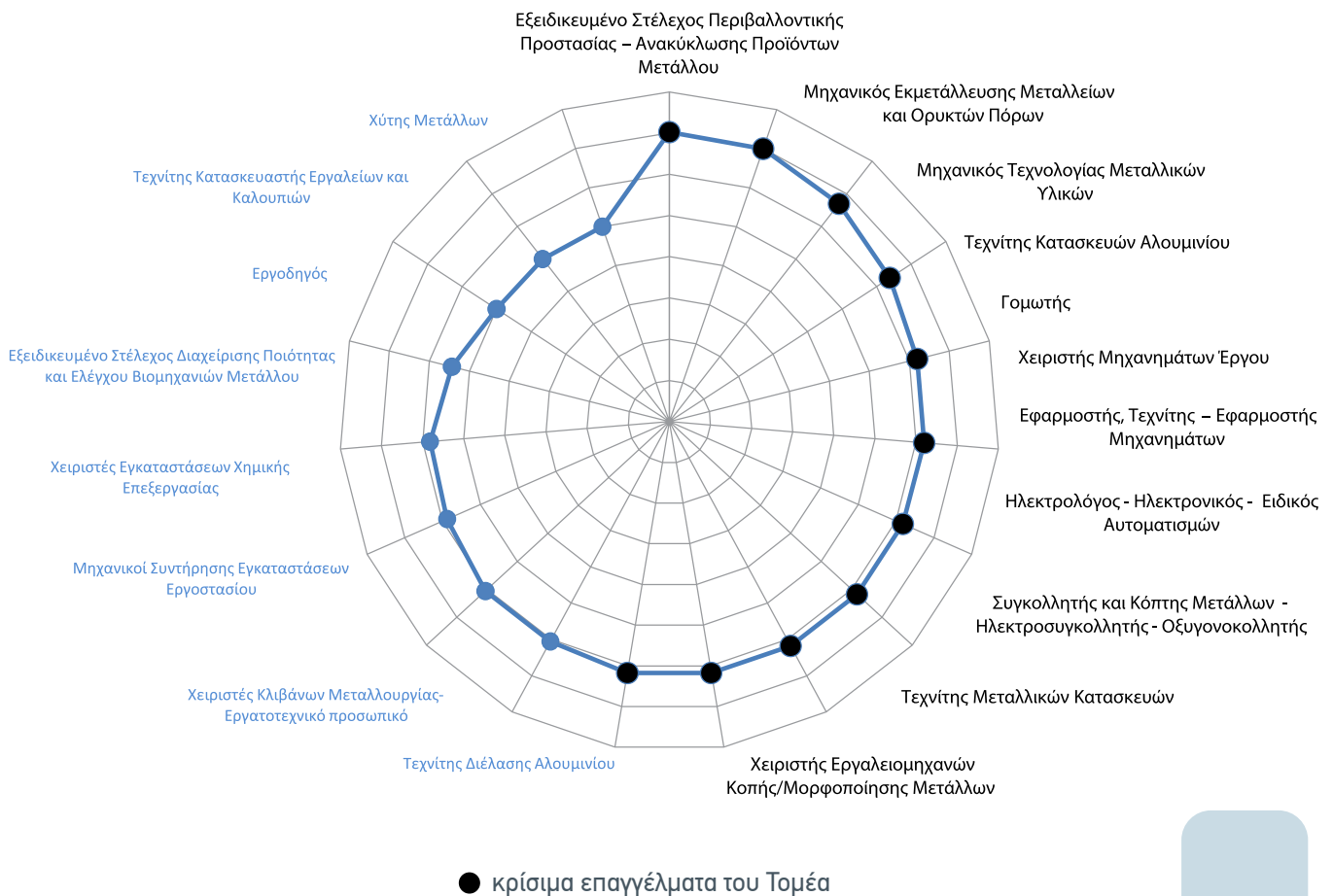
Η αναγνώριση των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό στον Τομέα του Μετάλλου στο χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2020, αναφορικά με το φάσμα των επαγγελματιών τα οποία καλούνται να στελεχώσουν επιχειρήσεις και οργανισμούς και των απαιτήσεών τους σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, βασίζεται στην εκτίμηση της πορείας σημαντικών προσδιοριστικών παραγόντων, που αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του Τομέα και κατ' επέκταση τις ποιοτικές μεταβολές στην απασχόληση σε αυτόν. Οι παράγοντες αυτοί αναφέρονται στην ανάπτυξη - μεγέθυνση της ελληνικής και της παγκόσμιας οικονομίας, στο διεθνή και εγχώριο ανταγωνισμό στον Τομέα, στις τιμές και τη διαθεσιμότητα της ενέργειας και των πρώτων υλών, στην τεχνολογία και την ικανότητα καινοτομίας του Τομέα, στο ρυθμιστικό πλαίσιο σχετικά με το περιβάλλον, στην ανακύκλωση προϊόντων μετάλλου, καθώς και στο μεταβαλλόμενο σε διεθνές επίπεδο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα, έως το 2020, αναμένεται ότι οι ως άνω προσδιοριστικοί παράγοντες που αναφέρονται στο διεθνή/εγχώριο ανταγωνισμό και στις τιμές και τη

διαθεσιμότητα της ενέργειας και των πρώτων υλών θα κινηθούν ανοδικά, ενώ οι υπόλοιποι εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν στασιμότητα.

Η εφαρμογή του Μηχανισμού για τον Τομέα αναδεικνύει το σύνολο των βασικών επαγγελμάτων του, αυτών, δηλαδή, που υφίστανται τις επιδράσεις των ως άνω εκτιμώμενων εξελίξεων/προσδιοριστικών παραγόντων. Εξ' αυτών, έντεκα (11) θεωρούνται ως

τα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα, καθώς, πέραν της υψηλής επιρροής τους από τους ως άνω παράγοντες, η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων. Τα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα, υπό τη μορφή αραχνοειδούς σχήματος, εμφανίζουν την εξής προτεραιοποίηση/ιεράρχηση:

6.

Ο Τομέας των Τροφίμων

Ο Τομέας των Τροφίμων στην Ελλάδα αποτελεί σταθερά ένα από τα σημαντικότερα τμήματα της ελληνικής μεταποίησης δευτερογενούς τομέα και έναν από τους βασικούς κινητήριους μοχλούς της ελληνικής οικονομίας. Η συμβολή του Τομέα στα βασικά μεγέθη της μεταποίησης, όπως στον αριθμό των επιχειρήσεων, των απασχολούμενων, στην προστιθέμενη αξία και στον κύκλο εργασιών είναι καθοριστική, ενώ οι εξελίξεις που συνήθως δρομολογούνται στον Τομέα επηρεάζουν το σύνολο της ελληνικής μεταποίησης. Επίσης, ως αναπόσπαστο τμήμα της αγρο-διατροφικής αλυσίδας επηρεάζεται αλλά και επηρεάζει ισχυρά και τους υπόλοιπους τομείς δραστηριότητας (πρωτογενή και τριτογενή), με αντίστοιχες συνέπειες στο σύνολο της εθνικής οικονομίας.

Η αύξηση του ανταγωνισμού, οι νέες τάσεις των καταναλωτών και η κρίση στις τιμές των τροφίμων είναι μερικές από τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η βιομηχανία Τροφίμων. Ως απάντηση στις νέες αυτές προκλήσεις, η βιομηχανία Τροφίμων προσπαθεί να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της, μέσω της αναδιοργάνωσης της παραγωγής και να επεκτείνει το μερίδιο αγοράς που κατέχει μέσω της διαφοροποίησης των προϊόντων ή/και της ανάπτυξης νέων.

Ειδικά στην Ελλάδα, η διαρκής αύξηση των τιμών των πρώτων υλών, σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση και τη συνεχή συμπίεση του διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών, θέτουν επιπλέον σημαντικές προκλήσεις για τις ελληνικές βιομηχανίες. Η βελτίωση της αποδοτικότητας στην παραγωγή και τη

διάθεση των προϊόντων που παράγει ο Τομέας αποτελεί βασικό ζήτημα, προκειμένου να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα και να συγκρατηθεί η μείωση της αγοράς.

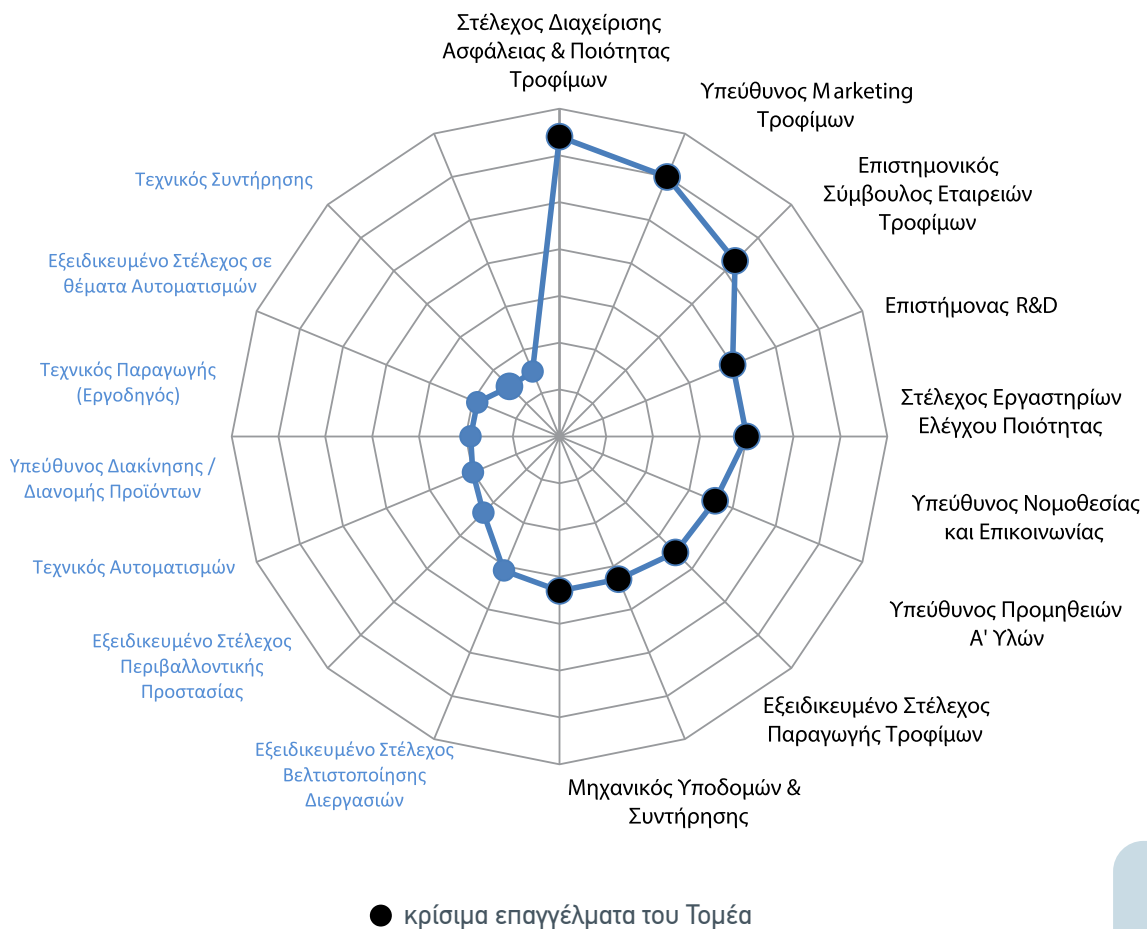
Η αναγνώριση των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό στον Τομέα των Τροφίμων στο χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2020, αναφορικά με το φάσμα των επαγγελματιών που καλούνται να στελεχώσουν τις επιχειρήσεις/οργανισμούς και των απαιτήσεών τους σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, βασίζεται στην εκτίμηση της πορείας σημαντικών προσδιοριστικών παραγόντων, που αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του Τομέα και κατ' επέκταση τις ποιοτικές μεταβολές στην απασχόληση σε αυτόν. Οι παράγοντες αυτοί αναφέρονται στην πορεία ανάπτυξης της ελληνικής και της παγκόσμιας οικονομίας, στις αναμενόμενες επιπτώσεις στην εξέλιξη του Τομέα από την παγκοσμιοποίηση της παραγωγής και της διάθεσης προϊόντων, στην καινοτομικότητα των προϊόντων και των διαδικασιών, στη ζήτηση προϊόντων που θα είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των καταναλωτών και τέλος, στην προώθηση πολιτικών της Δημόσιας Διοίκησης σε σχέση με την υιοθέτηση της υγιεινής διατροφής και την προστασία του περιβάλλοντος.

Στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα έως το 2020, με εξαίρεση τους προσδιοριστικούς παράγοντες που αφορούν στην καινοτομικότητα προϊόντων και διαδικασιών και στην παγκοσμιοποίηση της παραγωγής και της διάθεσης των προϊόντων, οι οποίοι αναμένεται να παρουσιάσουν

αύξηση, οι υπόλοιποι παράγοντες εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν στασιμότητα.

Η εφαρμογή του Μηχανισμού για τον Τομέα αναδεικνύει το σύνολο των βασικών επαγγελμάτων του, αυτών, δηλαδή, που υφίστανται τις επιδράσεις των ως άνω εκτιμώμενων εξελίξεων/προσδιοριστικών παραγόντων. Εξ' αυτών, εννέα (9) θεωρούνται ως τα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα, καθώς, πέραν της

υψηλής επιρροής τους από τους ως άνω παράγοντες, η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων. Τα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα, υπό τη μορφή αραχνοειδούς σχήματος, εμφανίζουν την εξής προτεραιοποίηση/ιεράρχηση:

7.

Ο Τομέας της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Ο Τομέας της Εφοδιαστικής Αλυσίδας χαρακτηρίζεται διεθνώς από την αύξηση χρήσης των υπηρεσιών του, αλλά, παράλληλα, και από τη μείωση του κύκλου εργασιών του λόγω μείωσης των μοναδιαίων αμοιβών. Η αγορά της Εφοδιαστικής Αλυσίδας είναι κατακερματισμένη και οι μεγάλες σε κύκλο εργασιών εταιρείες λειτουργούν με χαμηλά περιθώρια κέρδους. Τα εμπόδια στην είσοδο νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων έχουν γίνει ιδιαίτερα υψηλά, αφού απαιτείται μεγάλο κόστος (σε θέματα τεχνολογίας και συστημάτων) και πόροι για τη διείσδυση στην αγορά και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, ενώ το ποσοστό καθετοποίησης των εταιρειών της Εφοδιαστικής Αλυσίδας είναι υψηλό (αριθμός προσφερόμενων υπηρεσιών). Παράλληλα, οι διεθνείς εταιρείες χρησιμοποιούν διάφορες στρατηγικές τόσο για την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους και τη μείωση του κόστους τους όσο και για την εναρμόνισή τους με το θεσμικό πλαίσιο, ανασχεδιάζοντας το μοντέλο λειτουργίας τους, επενδύοντας σε σύγχρονες τεχνολογίες και συστήματα, εφαρμόζοντας δράσεις «πράσινης εφοδιαστικής αλυσίδας» και εκπαιδευοντας σε συνεχή βάση τα στελέχη τους.

Στην Ελλάδα, ο Τομέας της Εφοδιαστικής Αλυσίδας χαρακτηρίζεται από το χαμηλό βαθμό εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και την ανάγκη για αύξηση του επιπέδου εξυπηρέτησης. Παράλληλα, η οικονομική κρίση και ύφεση, εκτός από το μέγεθος, έχει επηρεάσει την κερδοφορία και κατ' επέκταση την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων του Τομέα. Το ποσοστό των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων του Τομέα, αλλά και η αντοχή τους στην οικονομική ύφεση είναι μικρά σε σύγκριση με διεθνή benchmarks.

Βεβαίως, στο ελληνικό περιβάλλον εμφανίζονται ορισμένα θετικά σημεία και ευκαιρίες ανάπτυξης, όπως:

- Η αύξηση του ποσοστού παροχής υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας στους πελάτες από τις μεγάλες εταιρείες του Τομέα και η διεύρυνση του βαθμού καθετοποίησης παρεχόμενων υπηρεσιών με στόχο την παροχή ολοκληρωμένων λύσεων.
- Η συνειδητοποίηση από την πλευρά των πελατών των δυνατοτήτων που προσφέρει η διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας για μείωση (εν μέσω οικονομικής κρίσης) του κόστους.
- Η περαιτέρω ανάπτυξη και εξορθολογισμός του Τομέα λόγω της απελευθέρωσης των μεταφορών.
- Η ανάδειξη της Ελλάδας σε διαμετακομιστικό κόμβο.

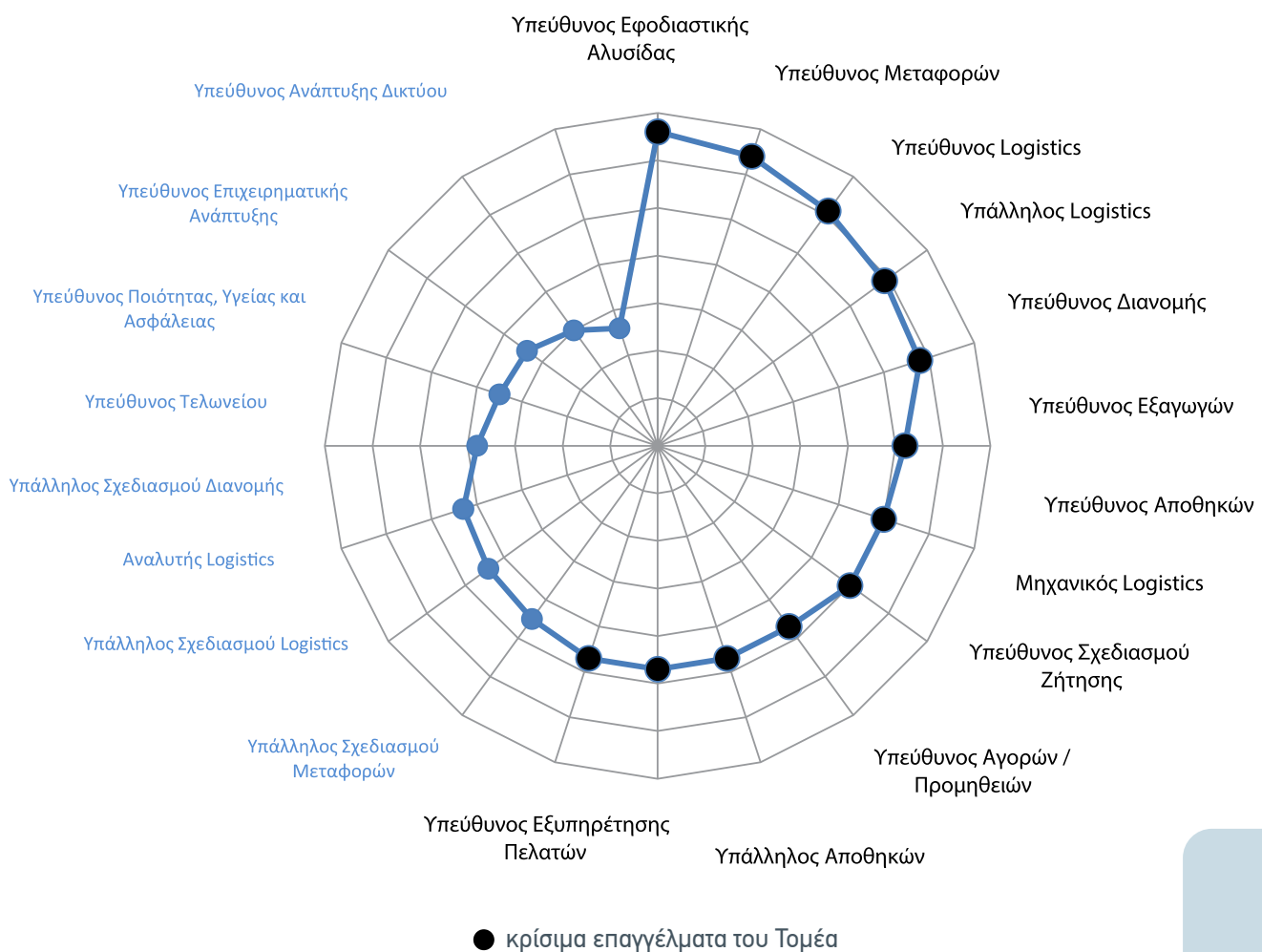
Η αναγνώριση των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό στον Τομέα της Εφοδιαστικής Αλυσίδας στο χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2020, αναφορικά με το φάσμα των επαγγελματιών που καλούνται να στελεχώσουν τις επιχειρήσεις/οργανισμούς και των απαιτήσεων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, βασίζεται στην εκτίμηση της πορείας σημαντικών προσδιοριστικών παραγόντων που αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του Τομέα και κατ' επέκταση τις ποιοτικές μεταβολές στην απασχόληση σε αυτόν. Οι παράγοντες αυτοί αναφέρονται στην πορεία ανάπτυξης της ελληνικής και της παγκόσμιας οικονομίας, στις αναμενόμενες επιπτώσεις στην εξέλιξη του Τομέα από την παγκοσμιοποίηση, στις υλικοτεχνικές υποδομές και την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών για τον Τομέα, στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο που τον επηρεάζει, στις μεταβολές των καταναλωτικών προτύπων και τέλος, στην ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος.

Στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα έως το 2020, πλην των παραγόντων που αφορούν στην ανάπτυξη της ελληνικής και της παγκόσμιας οικονομίας και στις μεταβολές των κατανα-

λωτικών προτύπων, οι οποίοι αναμένεται να παρουσιάσουν στασιμότητα, οι υπόλοιποι εκτιμάται ότι θα εξελιχθούν με επιταχυνόμενους ρυθμούς.

Η εφαρμογή του Μηχανισμού για τον Τομέα αναδεικνύει το σύνολο των βασικών επαγγελμάτων του, αυτών, δηλαδή, που υφίστανται τις επιδράσεις των ως άνω εκτιμώμενων εξελίξεων/προσδιοριστικών παραγόντων. Εξ' αυτών, δώδεκα (12) θεωρούνται ως

τα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα καθώς, πέραν της υψηλής επιρροής τους από τους ως άνω παράγοντες, η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων. Τα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα, υπό τη μορφή αραχνοειδούς σχήματος, εμφανίζουν την εξής προτεραιοποίηση/ιεράρχηση:

8.

Ο Τομέας της Υγείας

Στον γενικότερα οριζόμενο ως Τομέα της Υγείας δραστηριοποιείται μία πληθώρα επαγγελματιών, καλύπτοντας ένα ευρύτατο φάσμα δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Η οργάνωση του Τομέα αποτελεί ένα από τα βασικότερα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σύγχρονες κοινωνίες, ενώ ταυτόχρονα συνιστά έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας, συνεισφέροντας σημαντικά στην απασχόληση και στο ΑΕΠ.

Ο Τομέας της Υγείας χαρακτηρίζεται από διαχρονικά αυξητική τάση τόσο της δαπάνης υγείας όσο και της φαρμακευτικής δαπάνης. Αιτίες αυτού του φαινομένου αποτελούν η αύξηση και η γήρανση του πληθυσμού, καθώς και η δυνατότητα αντιμετώπισης – με την ανάπτυξη καινοτόμων ουσιών- ασθενειών που στο παρελθόν δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστούν.

Ωστόσο, οι δημογραφικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της γήρανσης του πληθυσμού, μεταβάλλουν την τυπολογία των ασθενειών και συνιστούν απειλή για τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας της Ε.Ε.. Η μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης αναμένεται να αποτελέσει βασική δημοσιονομική πολιτική πρόκληση τόσο στις προηγμένες, όσο και στις αναδυόμενες οικονομίες τα επόμενα χρόνια.

Σε εθνικό επίπεδο, ο Τομέας επηρεάζεται από τις μακροοικονομικές εξελίξεις και τους παράγοντες που καθορίζουν με τη σειρά τους τη ζήτηση για ιδιωτικές και μη υπηρεσίες υγείας (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας) αλλά και την αγορά φαρμάκου.

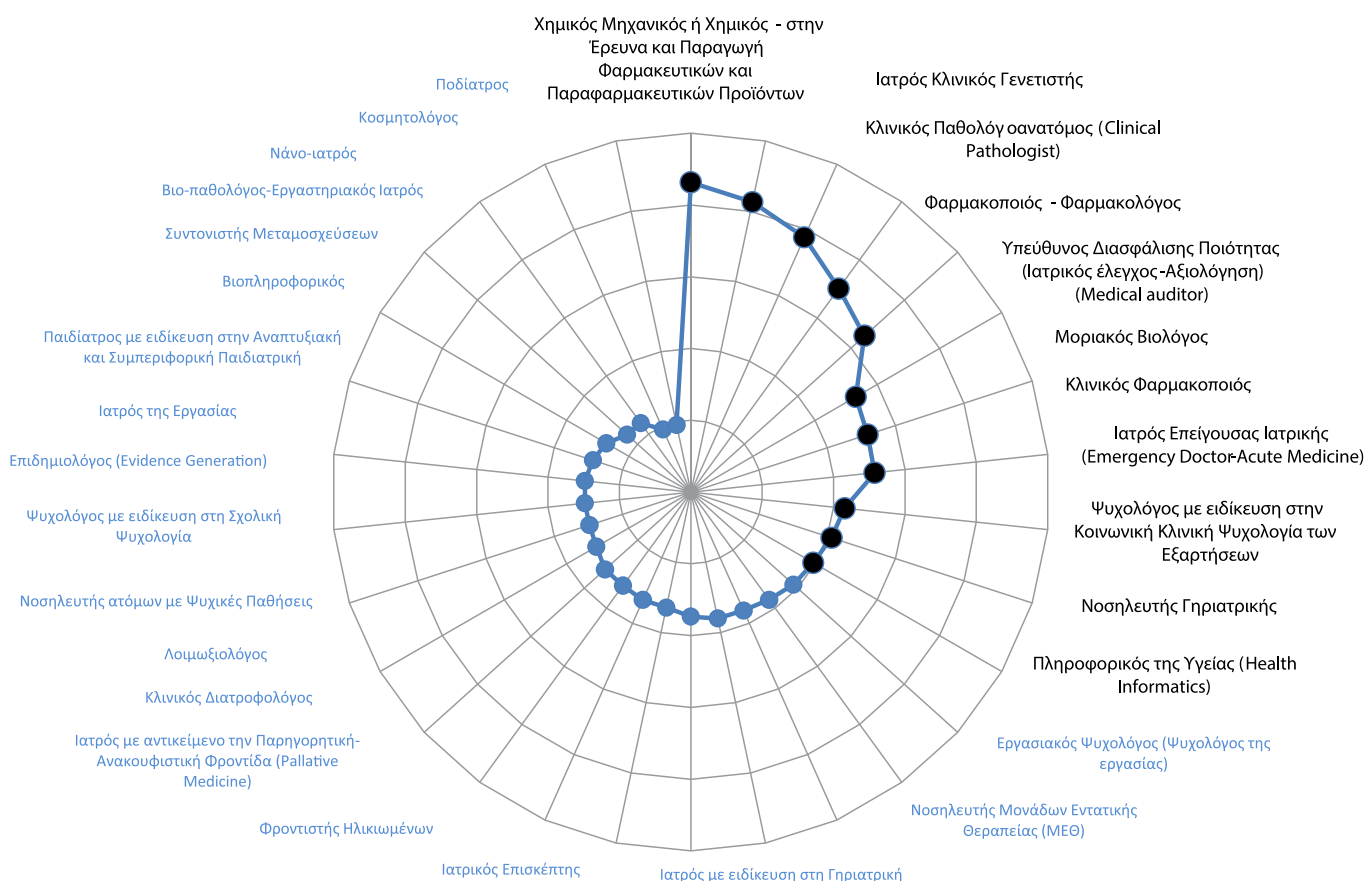
Οικονομικοί παράγοντες όπως το εισόδημα, οι τιμές υπηρεσιών, το επίπεδο ασφάλισης κ.λπ. επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη ζήτηση υπηρεσιών υγείας. Όσον αφορά στην αγορά φαρμάκου, χαρακτηριστικό της αποτελεί το αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο, τόσο κατά τη διάρκεια ανάπτυξης ενός νέου φαρμακευτικού προϊόντος όσο και κατά τη διάθεση του προϊόντος αυτού στην αγορά.

Η αναγνώριση των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό στον Τομέα της Υγείας στο χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2020, αναφορικά με το φάσμα των επαγγελματιών, που καλούνται να στελεχώσουν επιχειρήσεις και οργανισμούς και των απαιτήσεών τους σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, βασίζεται στην εκτίμηση της πορείας σημαντικών προσδιοριστικών παραγόντων, που αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του Τομέα και κατ' επέκταση τις ποιοτικές μεταβολές στην απασχόληση σε αυτόν. Οι παράγοντες αυτοί αναφέρονται στις εξελίξεις στη διεθνή και την εγχώρια οικονομία, στις δημογραφικές και κοινωνικές τάσεις που επηρεάζουν τον Τομέα, στην καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία, καθώς και στην εναρμόνιση του ρυθμιστικού και θεσμικού πλαισίου σχετικά με τον Τομέα.

Στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα έως το 2020, αναμένεται ότι οι περισσότεροι προαναφερόμενοι προσδιοριστικοί παράγοντες θα κινηθούν ανοδικά, με εξαίρεση τους παράγοντες που αφορούν στις εξελίξεις στη διεθνή και εγχώρια οικονομία οι οποίοι κρίνεται ότι θα παρουσιάσουν στασιμότητα.

Η εφαρμογή του Μηχανισμού για τον Τομέα αναδεικνύει το σύνολο των βασικών επαγγελμάτων του, αυτών, δηλαδή, που υφίστανται τις επιδράσεις των ως άνω εκτιμώμενων εξελίξεων/προσδιοριστικών παραγόντων. Εξ' αυτών, έντεκα (11) θεωρούνται ως τα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα, καθώς, πέραν της

υψηλής επιρροής τους από τους ως άνω παράγοντες, η ανάπτυξή τους εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων των επιχειρήσεων. Τα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα, υπό τη μορφή αραχνοειδούς σχήματος, εμφανίζουν την εξής προτεραιοποίηση/ιεράρχηση:

● κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
Τ: 210 3237 325, 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ"
Προσανατολισμός στον Άνθρωπο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης